Ժ ՏԱՐԻ 2845 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 22 ՀՐՈՏԻՑ 4385 28 ՅՈՒԼԻՍ 1893 23 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար. Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց քաղաքներէ [illegible] Ղրուշ	50

Խմբագրութեան [illegible] կամ այլ գրութիւն [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 28/9 ՕԳՈՍՏ. 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐՈՒ ՇԱՀԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր գանգատ կայ դասագիրքերուն դէմ։

Բաց մեծ մասին, հապճեպով պատրաստուած, և շահագիտութեան նպատակաւ հրապարակ նետուած, իբրև հրէական աժան և վարնոց ապրանք (billig und schlecht), տպագրական (և յաճախ ուրիշ) սխալներով լեցուն, ընդհանրապէս գէշ տպուած, անշահ թուղթի վրայ, ու ստէպ փոփոխուած, անմարսելի բաներ են այս դասագիրքեր, կ'ըսուի։

Անմարսելի՝ ծնողաց համար, անմարսելի՝ դպրատանց համար, — ի բաց առեալ այն բախտաւոր դպրատուներն որք հեղինակներն են այս շահաւէտ գրեանց։

Այն երջանիկ արարածներէն զատ, ամեն ոք դժգոհ է նոր դասագրեանց մեծագոյն մասէն։

Անցեալ օր քննութեան մը առթիւ գիտուեցաւ որ կարգի մը մէջ ո՛րչափ աշակերտք կային՝ գրեթէ նոյնչափ տեսակ օրինակներ կային մի և նոյն դասագրքէն. զի բարեխիղճ հեղինակն առաջին տպագրութեան մելանը չչորցած՝ երկրորդ տպագրութիւն մը հանած էր «բարեփոխեալ և ճոխացեալ» աւանդական բանաձևով, և այս բարեփոխմունք ու ճոխացմունք եթէ ուրիշ բանի ալ չծառայէին, գէթ կանոնաւորապէս մի և նոյն դասին հետեւելէ կ'արգիլէին խեղճ տղայն, որ կը հարկադրուէր երկրորդ և երրորդ տպագրութենէն ալ մէկ մէկ օրինակ գնել՝ նոյն դասագիրքը դեռ չաւարտած, եթէ չէր ուզեր իր ընկերներէն ետ մնալ, կամ սխալ բաներ կարդալ։

Այս կերպիւ կան դասագիրքեր որք ամեն վեց ամսոյ մէջ նոր տպագրութեան կ'արժանանան, ա՛յն աստիճան հոգածու են հեղինակներն անընդհատ յառաջդիմութեան մէջ պահելու՝ իրենց դասագիրքերը կարդալու բախտն ունեցող աշակերտներն։

Եւ ամենքն ալ վաւերացեալ են Ուսումնական Խորհուրդէն, որ իր բարեմտութեան մէջ կ'երեւի թէ ամենեւին միտքէն չէ անցուցեր սանձ մը դնել այս տարօրինակ շահագիտութեան, — վաւերացեալ Ուսումնական Խորհուրդէն, որ՝ աւելի կարեւոր գործովք զբաղեալ՝ չէ հարցուցեր չէ փնտռեր թէ աշակերտք և դասատուք ինչպէս իրենք զիրենք պիտի գտնեն դասագիրքերու այս լաբիւրինթոսին մէջ, և իրարու յաջորդող այս անվերջանալի տպագրութեանց յորձանքին ու փորձանքին մէջ։

Ուրիշ անգամներ, նոր դասագրեանց սխալներուն երկար բարակ ցուցակներն հրատարակուելով լրագրերու և շաբաթաթերթերու մէջ, ապացուցուեցաւ թէ Ուսումնական Խորհրդոյ վաւերացման կնիքն երաշխաւորութիւն պէտք չէ համարիլ թէ սխալ բաներ դաս չեն տրուիր մեր տղոց։ Հիմա կ'երեւի թէ այն կնիքն ուրիշ բանի չի ծառայեր բայց եթէ միևնոյն դասագիրքը կրկնապատիկ, եռապատիկ և մինչեւ իսկ քառապատիկ գնով կարդացնելու դպրոցականներուն, որոց մեծագոյն մասին նիւթական վիճակն ի նկատ առնլով, շահագիտութեան այս ձեւը շահագիտութեանց ամենէն խայտառակը պէտք է համարինք։

Երբ գործն Ուսումնական Խորհրդոյ վաւերացման ենթարկուեցաւ, ամենքս ալ յուսացինք թէ առաջուան ձեւաչատութեան ու անկանոնութեան մէջ կարգ ու կանոն պիտի մտնէր։ Աւաղ, ինչպէս գիտէք, ամեն դասատուի հետ դասագրեանք կը փոխուէին։ Երկու դպրոցի մէջ նոյն դասագիրքեր նոյն կարգով չէին կարդացուեր։ Բարէ՛, սխալ հաշուեր ենք։ Արդի վիճակն՝ այդ մասին՝ տասն տարի առաջուընէ աւելի տարբերութիւն չունի։

Եւ եթէ տարբերութիւն մը կայ, դէպ ի չարն է անշուշտ։

Եւ իրօք, տասն տարիէ ի վեր կարգ մը ուսուցիչք և հեղինակք իրենց բոլոր ոյժը թափելով ո՛ և իցէ դասագիրք հրատարակելով բարս շահելու հնարքին վրայ, դասագրեանց շարքին մէջ այնքան բազմազանութիւն մտուցին, միևնոյն նիւթերու վրայ այնքան նոր դասագիրքեր հրատարակեցին, կամ այնքան նոր տպագրութիւններ, որ՝ հիներն ու նորերը միանալով՝ ուսանողաց շուարումն ամեն ժամանակէ աւելի սաստկացաւ և վատթարացաւ։ Հիմակ ո՛չ միայն իւրաքանչիւր դասատու իւր մտած դպրոցին մէջ իւր գիրքերը կը դնէ, արհամարհելով ուրիշ ամեն հեղինակներու դասագիրքերն, ո՛չ միայն ամեն դասատու կը գործածէ ա՛յն հեղինակին գիրքերն յորմէ ո՛ և է ուղղակի կամ անուղղակի օգուտ կրնայ ակնկալել, հիմակ ո՛չ միայն ամեն դասատու իւր հակառակորդն եղած դասատուին գիրքերն իսպառ կը բառնայ իւր մտած դպրոցէն, այլ միևնոյն տարւոյն մէջ տղայք նոյն դասագիրքին տարբեր տարբեր տպագրութիւնները գնելու կը հարկադրին, և որովհետեւ ծնողք ըստ մեծի մասին չեն կրնար այս անվերջանալի վճարումներու տոկալ, բազմաթիւ տղայք՝ մեր թաղային վարժարանաց մէջ՝ առանց դասագիրքի կը մնան։

Առանց դասագիրքի կը մնան՝ դասագրեանց այս ջրհեղեղի՛ն մէջ։

Եւ յետոյ, դասատուներ կան որք՝ չգիտեմ ի՛նչ պատճառաւ՝ զարմանալի ընտրութիւններ կ'ընեն։ Անցեալ օր գիտուեցաւ որ տակաւին ֆրանսերէն օժանդակ բայերը չգիտցող տղայոց ձեռք Վենետիկի Մխիթարեանց տպագրութեամբ ֆրանսերէն դասագիրք մը տրուած է 7½ կամ 8 ղրուշի արժէքով։ Քիչ մը սուղ չէ՞ այս, 10 տարեկան տղոց համար։ Աւելի աժան գիրքեր, մանաւանդ Պոլսոյ տպագրութեամբ, նոյն պէտքը չէի՞ն կրնար գոհացնել։ Միթէ կը պակսէի՞ն։ Չափահասութեան մէջ մեր կողմէ Մխիթարեանց տպարանին վճարուած տուրքը միթէ չի՞ բաւեր որ մեր տարրական նախակրթարանաց տղայք ալ կանուխէն պարտաւորուին նոյն դրամական տուրքին տակ մտնելու։ Այն դասատուն արդեօք 100ին քանի՞ կ'առնու Մխիթարեանց տպարանէն՝ անոնց չծախուած գիրքերը բշելու համար այնքան անձնուիրապէս, այնքան [illegible] թաղերու մէջ։ Կամ այն ինչ դասատուն 100ին քանի՞ սակարկած է՝ այն ինչ տպարանին չծախուած գիրքերն իւր աշակերտաց վաճառելու համար, առարկելով թէ աժան է, — թէև ամենեւին պէտք չըլլայ։

Ճարը չկա՞յ սոյն շահագիտութեանց վերջ մը տալու։ Ուսումնական Խորհուրդն իրօք անզօ՞ր է բան մ'ընելու, նա՛ որ այնքան կարող և բարեյօժար Ատենապետ մ'ունի իւր արդի շրջանին մէջ։ Մինչև ե՞րբ դասագիրքի հեղինակ ուսուցիչներու քմահաճոյքէն կախում պիտի ունենայ՝ ամեն տարի նոր դասագիրք մը հեղինակել և հետեւեալ օրը մեր տղոց ծախել զայն։ Կարելի չէ՞ որ դասագրեանք որոշեալ և ի պաշտօնէ հաստատեալ հիմնագրոյ մը համաձայն հեղինակուին, և որոշեալ ճիւղի մը վրայ որոշեալ ժամանակի մը մէջ նոր դասագիրք չտպուի, կամ անձնիւր դասատու իւր մտած դպրոցին մէջ իրեն հետ մէկտեղ իւր հանած դասագրեաց շարքը մտցնելու ազատ չըլլայ, ևն։ Գիտենք, սովորաբար կ'առարկուի թէ այս մասին սեղմում դնել մրցման ազատութիւնը կը կապէ, և յառաջդիմութիւնը կը կասեցնէ։ Ա՜խ այն խոշոր սկզբունքնե՛րն։ Ո՞ւր է յառաջդիմութիւն։ — Այնչափ տարիէ ի վեր այնչափ ճիւղերու վրայ հարիւրաւոր դասագրեանք հրատարակուեցան։ Ո՞ւր է յառաջդիմութիւն։ Գրաբար լեզու, օսմաներէն, ֆրանսերէն, թուաբանութիւն, տասն — տասն և հինգ տարի առաջ ինչպէս կ'աւանդուէին, այսօր ալ այնպէս կ'աւանդուին։ Միթէ նախակրթութեան գիտելիք այնքան յաճա՛խ կը փոփոխին, որ վեց ամիսն անգամ մը նոյն նիւթին վրայ քանի մը նոր դասագիրքեր, կամ նոր տպագրութիւններ լոյս կը տեսնեն։ Մեք այս ամեն բաներու մէջ ո՛չ այնքան գիտութեան սիրով մրցում մը կը նշմարենք որքան՝ հեղինակներուն և տպագրիչներուն միաբանութեամբ՝ դրամական շահագիտութիւն մը, և Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ՝ ողորմածութեան, բարեսրտութեան գործ մը, որ չուզելով կարգ մը ուսուցչաց շահուն դպչիլ, մանաւանդ որ այս դասագրեանց հրատարակումն ոմանց համար ապրուստի գրեթէ միակ միջոց եղած է, կ'արտօնէ տպագրութիւնն երբ առաջին ակնարկով մը անհեթեթ չի գտներ զանոնք։

Բայց աւելի մօտէն դիտելով գործը, կարծենք թէ Ուսումնական Խորհուրդն ևս պիտի զգայ թէ իրաւունք և պարտք ունի հիմակուընէ աւելի խստութեամբ վարուելու այս մասին, և նոյն իսկ ի սէր կրթութեան և ի սէր ուսանող մանկտւոյն՝ թումբ մը քաշելու այս յարաճուն հոսանքին առջեւ որ կը կոչուի «դասագրեանց շահագիտութիւն»։

Բ. Ք.

ԵՐԵՔ ԹԱՂԵՐԸ

‘‘Ծաղիկ’’, շաբաթաթերթի վերջին թուոյն մէջ Եղիա Էֆ. Տէմիրճիպաշեան գրած է գեղեցիկ յօդուած մը ‘‘Պատմութեան Քննութիւնը’’ խորագրով։ Ստորեւ ի մէջ կը բերենք այս յօդուածին առաջին հատուածն, որ հետաքրքրաշարժ զուգակշիռ մը կ'ընէ ամենէն աւելի ուշադրութիւն գրաւած երեք թաղերու անցելոյն ու ներկային մէջ.

«Երեք մեծ թաղերն էին։ Երեքն ալ տարբեր նկարագիր ունէին։ Մէկը՝ Խասգիւղ՝ փարթամութեամբը կը փայլէր. միւսը՝ Օրթագիւղ՝ նրբութեամբը. իսկ Սամաթիա՝ պարզութեամբն ու առանձնականութեամբը։

«Երեք թաղերն ալ անընդհատ կը քալէին յառաջդիմական ու յառաջադէմ երեքն ալ. միայն թէ Սամաթիա գործի գացող մարդու մը պէս կը քալէր. Օրթագիւղ՝ սիրային ժամադրութեան գացող մարդու մը կամ մանաւանդ կնկան մը պէս. իսկ Խասգիւղ՝ անծանօթ ճամբորդութեան մը համար շոգենաւ գացող մարդու մը պէս։

«Էն մեծ բանաստեղծներն՝ ամենէն աւելի սիրող մարդիկն՝ Օրթագիւղ պիտի երթային. էն մեծ քարոզիչներն՝ հոգիին խորը իջնող մարդիկ՝ Խասգիւղ պիտի երթային. էն մեծ հրապարակագիրներն՝ ընկերութեան բարին խորհողները՝ Սամաթիա պիտի երթային կամ հոն պիտի ծնէին։ Արդարև, Օրթագիւղ Տիկին Տիւսաբն ու Պէշիկթաշլեանն ունեցաւ. Խասգիւղ՝ Շահնազարեանն ու Վարժապետեանը. Սամաթիա՝ Փանոսեանն ու Խօճասարեանը։ Հասգիւղ կը խորհէր, Օրթագիւղ կ'երգէր, Սամաթիա կը գործէր՝ առանց խօսելէ դադրելու — կամ կը խօսէր՝ առանց գործելէ դադրելու։

«Եւ երեք թաղերն ալ՝ աւելորդ է ըսել՝ բարեկարգ վարժարան ունէին։ ԶԱստուած աւելի դպրոցին մէջ քան եկեղեցիին մէջ կը պաշտէին։ Նուազ փոյթ ունէին որ տղաք լաւ ծունր դնեն քան գլուխնին բարձր բռնեն։ Մանչ տղայոց կրթութենէն աւելի հոգ կը տանէին աղջիկ տղայոց դաստիարակութեան. սորված էին թէ կինն պատճառ եղած էր մարդոյն կորստեան, ու կը հաւատային թէ կինը դարձեալ պատճառ պիտի ըլլար մարդոյն փրկութեան։ Դասագիրք չէր գտնուեր ազգին մէջ. ուստի դասատու կը գտնէին։ Եւ իրենց ներկայութիւնը, Հոգաբարձուներուն ներկայութիւնը՝ դասատուին խօսքէն վեր։ Մեր Հոգաբարձուներուն պէս զբաղած չէին այն ատենի Հոգաբարձուները։ Ջոջեր էին ընդհանրապէս և ընդարձակ գործառութիւններ ունէին. այլ սակայն ժամանակ կը գտնէին շաբթուան մէջ քանի մ'անգամ երեւնալ տղայոց, երեւնալ դասատուաց ու դաստիարակաց։

«Այդ երեք մեծ թաղերուն ներկան չպիտի բաղդատենք իրենց անցելոյն հետ։ Օրթագիւղի ընկերութիւնը ցրուած պիտի գտնէինք, Հասգիւղի ազնուապետութիւնը՝ փճացած, Սամաթիա մոխիրի վրայ նստած։ Դպրոց, Թատրոն, Թանգարան, և այլն, խառնուած կամ փակուած երեք թաղերուն մէջ ալ։ Երեք թաղերն ալ հիմէ ոչ առանց եկեղեցիի՝ սակայն առանց քարոզիչի մնացած։ Քնար ու բեմ ու գրիչ գրեթէ խորտակուած ու քանդուած։

«Սակայն այդ թաղերու վարժարանաց (այս տարւոյ) քննութիւններուն ներկայ գտնուող անձինք ոգեւորութեամբ կը խօսին այդ հաստատութեանց վրայ․․․»

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ. — Երեսփ. Ժողովը կ'զբաղի ելմտացոյցի վիճաբանութեամբ։ Այս խնդիր միայն Երեսփ. Ժողովոյ յատուկ է։ Լորտերու ժողովը ձայն չունի ելմտացոյցի մասին։ Հետեւապէս, Լորտերն երկու շաբթուան արձակուրդ կը վայելեն, և ապա պիտի գումարին՝ Նստաշրջանին փակումէն առաջ աւարտելու համար Երեսփ. ժողովէն իրենց յղուելիք կարեւոր ծրագրերն, յետ որոյ Նստաշրջանը պիտի փակի։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ բնիկներն այժմ աւելի կանոնաւորապէս իրենց խնդիրները կը մատուցանեն Անգլիոյ Խորհրդարանին նկատառութեան, ուր իրենցմէ երեսփոխան մը կայ, Բարօն-Հնդիկ Պ. Նաորոճի, ազատական կուսակցութենէն։ Անցեալ շաբթու, կարգ մը երեսփոխանաց կողմէ ծրագիր մը մատուցուեցաւ, որով կ'առաջարկուի խորհրդարանական միաձայն յանձնաժողով մը կազմել Հնդկաստանի գործոց համար։ Այս յանձնաժողով Պետական Խորհրդոյ մէկ մասնաւոր ճիւղը պիտի ըլլայ, հնդկական գործոց վրայ ծրագրեր պատրաստելու և Խորհրդարանին մատուցեալ հնդկական խնդիրները նախաքննելու պաշտօնով։ Կ'առաջադրուի վերակազմել Հնդկաստանի վարչութիւնն, որոյ այլ և այլ թերութիւնները բարւոքել կը փափաքուի, և այս նպատակաւ, Հնդկաստանի գործոց քաջահմուտ անձինք անդամ պիտի ըլլան կազմելի նոր մարմնոյն։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ. — Զօր. Տոտս, որ Ֆրանսայի մէջ զինուորական կարեւոր պաշտօնի մը պիտի կոչուէր, անցեալ շաբթուն Տահոմէ գնաց նորէն։ Զօրավարը Պէհանզինի դէմ պայքարին նոր ընդարձակում չպիտի տայ, այլ գրաւեալ երկիրը պիտի վերակազմէ, և եթէ յարձակում տեղի ունենայ, պիտի վանէ։ Բայց եթէ նոր ճակատամարտներ տեղի ունենան, Ֆրանսայի զօրաց մէջ զգալի պիտի ըլլայ բացակայութիւնն Հ. Վալթըլէի, որ տարօրինակ եկեղեցական մ'էր։ Տահոմէի դէմ վերջին արշաւանքին ընկերացած էր իբրև հոգեւոր հովիւ զօրաց։ Ֆիզիքապէս, կատարեալ միսիոնար մ'էր, բարձրահասակ, հուժկու մարդ, կորովի և առոյգ, խոշոր և ակնածելի մօրուքով, որոյ տեսքն իսկ պատկառ կ'ազդէր ո՛չ միայն եւրոպացի զինուորներուն, այլ և վայրենիներուն։ Հ. Վալթըլէ երբեք ետեւ չէր մնար, և ուրախ զուարթ կ'ընկերակցէր ամենէն երկարատեւ ու յոգնեցուցիչ արշաւանքներուն։ Միակ տկարութիւն մ'ունէր որ շատ կը ծխէր, և իւր լայնածաւալ գրպաններ լեցուն էին սիկարներով ու ծխախոտով։ Որովհետեւ զօրքերն այնքան առատապէս ծխախոտ չէին վայելեր պատերազմի դաշտին վրայ, հոգ կը տանէին խոստովանահայր քահանային հաճելի ըլլալու, իրմէ ծխախոտ նուէր ընդունելու յուսով։ Իրաւ ալ կուտար, բայց միա՛կ պայմանաւ. մէկ սիկարի փոխարէն պէտք էր Տահոմէցիի մը գլուխը բերել իրեն։ Եւ շատ մը Ֆրանսացի զինուորներ սիրով կը կատարէին այս պայման, և թշնամւոյ մը գլուխը կտրած կը ներկայանէին հոգեւոր պաշտօնէին, որ իրենց քաջարութիւնն ու ֆրանսական հոգին գովելով և խրատելով որ զինուորական պարտաւորութիւնները խղճի մտօք կատարեն, կը հանէր մէկ մէկ սիկար կը նուիրէր իրենց։ Այս եկեղեցական Տոտս զօրավարին հետ Ֆրանսա դարձած ըլլալով, այս օրերս մեռաւ Շանբանեի գաւառին մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Փեթերսպուրկէ կը գրուի. Գերմանիոյ հետ մաքսային պայքարին դրամական հետեւանքն արդէն զգալի են, և ռուբլին իջնալու է։ Երկրագործական մասնագէտներ կը հաւաստեն թէ գերմանական հրապարակները փակուած ըլլալով ռուսական արմտեաց առջեւ՝ ռուս երկրագործք և ագարակատէրք ծանր նեղութիւն պիտի քաշեն։ Արդէն հիմակուընէ շատ մը ագարակներ ի վաճառ հանուած են, զի պարտուց ներքեւ են, և յոյս չկայ որ ներկայ հունձքը շահաւորապէս ծախուելով, պարտուց վճարման [illegible]։ — Եթէ ճիշդ է այս նկարագրութիւն, ուրեմն զարմանալի չէ նոյն իսկ ռուս լրագրաց ոմանց լուրը թէ Ռուսիա տրամադիր է Գերմանիոյ հետ առեւտրական բանակցութիւնները վերսկսելու։

ԵԶԱԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ. — Այս օրերս եզական դատ մը տեղի ունեցաւ ի Ռէնն, Ֆրանսա։ Ամբաստանեալը խուլ-համր մ'էր, որ իւր մայրն սպանած է։ Մայրը միշտ գէշ կը վարուէր այս ցաւագար տղուն հետ, որուն իրաւունքն եղած գումար մը գործածած էր յօգուտ ուրիշ որդւոյ մը զոր երկրորդ ամուսնութեամբ մ'ունեցած էր։ Խուլ-համրին պառկած տեղւոյն կրակ տալու փորձ մ'եղած էր, որ կը կարծուէր թէ կրտսեր տղուն գործն էր՝ իւր մօրմէն թելադրեալ։ Ի վերջոյ, խուլ-համրն, այս շարունակեալ բարբարոսութեամբ զայրացած, գնդակահար կը սպանէ իւր մայրը, յետոյ ինքնասպանու-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (29)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԹԻԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒ ՎՐԻԺԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹԻԱՊԱՐՏՆԵՐԸ

—Արդարեւ ոչ։

—Այն ատեն ամեն բան աքանչելի կերպով առաջ պիտի երթայ, ձեր յանձնարարագիրին վրայ արձանագրել կուտաք. «Ոստիկանութեան պետը, փոխ-ոստիկանապետ», և այս յիշատակութեան շնորհիւ, առանց դժուարութեան պիտի նստիք շոգենաւին մէջ։

—Բնութիւնն ի՛նչ հնարիչ միտք տուած է ձեզ, վարպետ, աւելցուց Լիւս. ութսուն տարեկանի մէջ մեր ամենէս աւելի երիտասարդ և աւելի ճարպիկ էք։

—Գիտէք իմ գաղտնիքս, ձենէ միայն կախում ունի զայն ի գործ դնել․․․։ Եւ հիմակ, պարոններ, կրնաք այս իրիկուն նստիլ Քալէէն Տուվր երթացող շոգենաւը։ Եկէք, ձեզ պիտի յանձնեմ ձեր կալանաւորները. մէկ բան միայն կուզեն. այն է ծախելու արտօնութիւն ունեցող չարագործներուն ցուցակն անցնիլ և դատարանին կողմէ օրն հինգ ֆրանք ընդունիլ՝ աղէկ ապրելու համար։ Կը տեսնէք թէ խելացի են։ Արդէն այնպէս պիտի վարուին որ այս շնորհներ չզլացուին իրենց․․․։ Աղէկ միտքս ինկաւ, կը մոռնայի․․․

«Քննութեան պահուն այնքան լաւ պիտի խառնակեն գործը որ ամենէն տամիտն ալ սոսկալի պիտի զայրանայ, և երբ փոթորիկն անցնի, պիտի երթան բնակիլ ուր ալ ըլլայ, օտար երկրի մէջ, առանց կարենալու Ֆրանսա դառնալ տասը տարիէն առաջ, որոյ միջոցին ես իրենց ապրուստը կապահովեմ իւրաքանչիւրին հազար ութն հարիւր ֆրանք եկամուտով. ոչի՞նչ բան է։

—Ոսկիին հետ կը խաղաք, վարպետ․․․ ըսաւ Հէօրլու մտախոհ։ Խեղճ ոստիկանը, երեսուն տարիէ ի վեր, կուզէր այսչափ գումար մը ունենալ, առանց երբեք փարա մը մէկ կողմ դնել կարենալու։

—Քու կարգդ ալ պիտի գայ, ծերուկս, ըսաւ Ժաք Լօռան որ հասկցած էր անոր միտքը. եթէ սրիկաներու այսպէս կը վճարեն, խորհէ թէ անոնք ի՛նչ պիտի ստանան որ աւելի լուրջ ծառայութիւններ մատուցած ըլլան։

Այս ըսելով՝ փոքր նրբանցքի մը վրայ նայող դուռ մը բացաւ, յետոյ ծայրէն ուրիշ մը, և իրմէ անբաժին եղող զուարթ չեչոտն ըսաւ.

—Օ՛հ, գառնուկներս, անօգուտ է ձեզ պահել, օձիքնիդ երեւան ելաւ, չենք շնորհք անձնատուր եղէք։

Ժաք Լօռանի երեք չարագործները դուրս ելան փոքր սենեակէն ուր կը սպասէին տեսարան ելլելու վայրկենին, և անհոգ անփոյթ թող տուին որ ձեռնակապերը դընեն. վասնզի նախատեսելու էր պարագան յորում շրջուն ոստիկաններու հանդիպէին։

Երկու ժամ ետքը, Լիւս ետ դարձած էր իր ընկերոջ հետ, Անգլիոյ համար յանձնարարագրով մը՝ Ժաք Լօռանի բաժնին պէս պատրաստուած. «Ոստիկանութեան պետն ու փոխ-ոստիկանապետը՝ գործակալի մը ընկերացած»։ Վերժի-Բաւագլէն դուքսին փրկութիւնն էր այս։

Սաստիկ ուրախանալով իր երկու ստորադասներու կատարած հրաշալի ձերբակալումէն, Պ. տը Վերժան բան մը չէր մերժած։

—Կ'ազատէք զիս, պարոններ, ըսած էր անոնց, և վստահ եղէք որ երբեք չպիտի մոռնամ։

Զեկուցագիր մը գրուած էր բոլոր լրագիրներուն թէ՝ երեք սպանութիւնները և թէ չարագործներուն ձերբակալումը ծանուցանող։ Շատ լրագիրներ առտուն երկրորդ տպագրութիւն ըրին, որուն մէջ չափազանց կը գովուէր ոստիկանութեան վերատեսուչն ու իր ստորադասները։ Փարիզի ժողովուրդը միաձայն գովեց ոստիկանութեան գործակալներուն արթնութիւնն ու ճարպիկութիւնը։

Ժաք Լօռան կ'ուրախանար «իր կեանքին մէջ կատարած ամենէն գեղեցիկ գործերէն մէկն էր այս», ինչպէս կ'ըսէր ինք»։

Դուքսին փախուստը երեւան չելաւ. վերին իշխանութիւնը օգուտ քաղեց ի գործ դրուած մեքենայութենէն՝ ծանուցանելու համար թէ անիկա կախուած էր, որով ամեն կարծիք հանդարտեցաւ։

Ժամը չորսին ատենները, Լիւս և Հէօռլու եկան դուքսն առնելու որ պատշաճապէս ծպտած էր, կատարելու համար պաշտօնը զոր Ժաք Լօռան յանձնած էր իրենց. պիտի հասնէին Հիւսիսային կայարանին մօտերը, և ժամը վեցին կառախումբը պիտի նստէին որ կը համապատասխանէր շոգենաւին հետ։

Ոստիկանութեան նախկին պետը Լիւսին տուած էր կնքեալ նամակ մը զոր միայն Լոնտրա Ջէրինկ-Քրօս-Օթէլին մէջ պիտի կրնար բանալ, ուր յանձնարարեց անոր իջեւանիլ։ Այս նամակ նոր հրամաններ կը պարունակէր զորս խոստացաւ կատարել։

Երկու ոստիկաններն ու անոնց ընկերն հազիւ դարձած էին Լըբիք փողոցը, Ժաք Լօռան ըսաւ անճառ ժպիտով մը.

—Օ՛հ, ամեն բան աղէկ կ'երթայ ի Փարիզ. երթանք նայինք Լօնտրայի մէջ ալ ամեն բան աղէկ կ'երթա՞յ։

Այն ատեն իր արքունազարդ խուցն ուղղուեցաւ, մարմարէ սեղանի մը վրայ պարզեց բոլոր պզտիկ ամանները, զանազան բաղադրութիւններ որք կը ծառայէին իր ծպտանքին՝ երբ սա պէտք ըլլար իր խորհուրդներուն համար, և ժամ մը չանցած, ոչ ոք պիտի կրնար ճանչնալ իննըսունամեան յանձին հազիւ յիսուն տարեկան այս մարդուն որ դուրս կ'ելլէր ոստիկանութեան նախկին պետին տունէն, պարզ պայուսակ մը ձեռքը։ Ժաք Լօռան իր սպիտակ մազերուն, իր մօրուքին տուած էր ոսկիի գեղեցիկ գոյն մը, այն վենետկեան ոսկին որուն այնչափ սէր ունէին տասնվեցերորդ դարու նշանաւոր նկարիչները։ Գոյնը թեթեւապէս պղնձերփնած էր և ածելիի հարուածով մը երկուքի բաժնած էր մօրուքը՝ անգլիական կողմնամօրուսներու պէս որք շատ մեծ հով մը կուտային իրեն։ Խաբուելու աստիճան կը նմանէր զօրավարի մը որ Հնդկաստանէն կը դառնար՝ վիճ առնել Անգլիա անցընելու համար։

Հետաքրքրութիւնն ունեցաւ նստելու Լիւսին և անոր ընկերներուն վակոնին մէջ, խօսակցութեան բռնուեցաւ անոնց հետ աքանչելապէս կեղծուած տարաշխարհիկ ֆրանսերէնով մը, և ամենեւին չճանչցուեցաւ անոնցմէ։ Ջէրինկ-Քրօս-Օթէլն հասնելով, 75 թիւ սենեակը գնաց, զոր առջի օրուընէ բռնած էր հեռագիրով, և հազիւ հինգ վայրկենէ ի վեր հոն էր, դուռը զարնուեցաւ։

—Մտէք, գոչեց իր բնական ձայնովը։

Դուռը բացուեցաւ, և Լիւս իր առջեւ գտնուեցաւ երկու հետեւորդներովը, որք ապշած էին ճանչնալով իրենց ուղեկիցը։

—Ներեցէք, զօրավարս, թոթովեց Լիւս, սխալ սենեակ եկած ըլլալու ենք։

Նամակը զոր նոր բացած էր, սա քանի մը բառերը կը պարունակէր. «Ձեր պաշտօնին հրամանագիրը պիտի ստանաք բարեկամէ մը, ձեր իջած օթէլը, թիւ 75 սենեակը։»

Երկար ատենէ ի վեր ոստիկանութեան նախկին պետին գործելու կերպերուն վարժուած ըլլալով՝ Լիւս չէր զարմացած այս յանկարծական տեղեկութենէն, և հանդարտօրէն գացած էր նշանակուած տեղը։

—Է՛հ, ոչ, չէք սխալիր, սիրելի Լիւս, յարեց Ժաք Լօռան ծիծաղելով. պէտք է հաւատալ թէ երէկուընէ ի վեր զարմանալի կերպով երիտասարդացած եմ, ըստ որում չէք ճանչնար զիս։

Երեք մարդերը շփոթած մնացին, ի տես այդքան ճարպիկ կերպարանափոխութեան մը։

—Ձեր նմանը երբեք չպիտի տեսնուի ոստիկանութեան մէջ, ըսաւ Լիւս գլուխը թօթուելով, եւ կը զարմանամ որ աւելի քան քսան տարիէ ի վեր հանգստեան կոչած են ձեզի։

—Սիրելիս, ատիկա դաս մըն է ուսկից կրնաք օգտիլ։ Վերատեսուչն և նոյն ինքն Ներքին գործոց նախարարէն աւելի ազդեցիկ էի. երկուքն ալ յանկամս կը կրէին իմ ազդեցութիւնս, և վերջապէս հրաւիրեցին զիս որ գործէ քաշուիմ։

(Շարունակելի)

թին փորձելով։ Խուլ-Համը Թորգմանի մը միջոցաւ հասկցուց թէ մայրն ատրճանակով իւր վրայ կրակ կ'ընէր, երբ ինք կորզեց զէնքն անոր ձեռքէն, և անոր զարկաւ իւր անգութ մայրն։ Երդուեալ դատաւորք անպարտ արձակեցին խուլ—համն, որուն բաւական դժուարութեամբ հասկցուցին դատական պաշտօնատարք թէ ազատ է այլ ևս։

ՀՆՏԱԽՏ Ի ՌՈՒՍԻԱ. —Ռուս կղերը, կառավարութեան հրամանագրով, կիւրակի և տօն օրեր իրիկուան պաշտամանց միջոցին եկեղեցիներու մէջ կը կարդայ շրջաբերական մը հնտախտի դէմ զգուշական միջոցներ պատուիրող, և բերանացի բացատրութիւններ կուտայ, ամեն վարակեալ կուսակալութեանց եկեղեցիներուն մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովը գումարուեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, Նախագահութեամբ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր և զբաղեցաւ ամուսնական խնդիրներով։

Պրուսայի կրօնական ժողովը քահանայացու մը ներկայացուցած էր ձեռնադրութիւնը խնդրելով։ Կեդր. Կրօնական ժողովը նկատելով որ թեմի մը մէջ քահանայ ձեռնադրելու իրաւունքը առաջնորդին կը պատկանի, որոշեց այս մասին հարկ եղածը հաղորդել թէ Պրուսայի կրօնական ժողովին և թէ Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազանին որ մայրաքաղաքս կը գտնուի։

Բերայի Նարեկեան վարժարանը սկսած են քակել, նոր շէնքը կառուցանելու համար։

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Անգլիական, Ֆրանսական և գերմանական դեսպանատանց գործակատարք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ Թ—քէ և Ֆ—էր լրագիրներու մէջ երբեմն անուղղութեան հետեւանք ինչ ինչ սխալներ տեսնուած են, խստիւ յանդիմանած է այդ լրագիրներու արտօնատէրները։

ԷՍԱԴ ՓԱՇԱ. — Սապահ կ'իմանայ թէ Փարիզի Օսմանեան դեսպան Վսեմ. Էսատ փաշա արձակուրդով մայրաքաղաքս գալու վրայ է։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Ամեն. Տ. Նէոֆիթօս երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԲԵՐԼԻՆԻ օսմանեան դեսպանատան Նաւային կցորդ անուանուած է Նաւային գեր-հազարապետ Մեհմէտ Ալի պէյ, որուն միանգամայն պաշտօն յանձնուած է հսկել Ճերմանիա գործարանին մէջ կայս. կառավարութեան հաշւոյն շինուելու վրայ եղող շոգենաւերու շինութեան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ, Իպրաիլ մէջ ծագած հնտախտին պատճառաւ Գավաքի Պէօյիւք Լիման անուն տեղը քարանթինայի ենթարկեալ նաւերու արտաքին յարաբերութիւններն արգիլելու համար, պահակ շոգենաւ մը և երկու խոշոր մակոյկներ ինչպէս նաեւ այդ տեղերը խիստ օդերու դիմադրելու կարող շոգենաւակ մը պատրաստելով անմիջապէս Գավագ ղրկուին և այդ մասին ամենամեծ ուշադրութիւն ըլլայ։ Կայս. սոյն իրատէն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ հաղորդուած է Ծովային Նախարարութեան ի գործադրութիւն։ Միանգամայն հրաման տրուած է Թնդանօթարանի վերատեսչութեան որ այդ ծովեզերներու ցամաքի ճամբան պահպանելու համար, վերջին ծայր զգուշութիւն և ուշադրութիւն ըլլայ։

— Առողջապահական ժողովոյ անդամ ու առաջին քարտուղարի օգնական Հաճի Ահմէտ Բաղըպ պէյ և նոյն ժողովոյ անդամ ու առողջապահական քննիչ Վիլմալիս էֆէնտի երէկ արտաքին գործոց նախարար և Առողջապահական ժողովոյ Նախագահ Վսեմ. Սայիտ փաշայի ներկայանալով ինչ ինչ հրամաններ ստացան և յետոյ առողջապահական պաշտօնատունը դառնալով ներկայ գտնուեցան Առողջապահական ժողովոյ սովորական նստին։

—Յուլիս 25էն 26, Պասրայի մէջ հնտախտի դէպք չէ պատահած։ Յուլիս 24ին Մինթէֆիկ գաւառի Սէկվէչխէու գաւառակին մէջ հնտախտէ երկու մահեր պատահած են։ Մինթէֆիքի կեդրոնին և կերմէլ գիւղախումբին մէջ մինչեւ յուլիս 25, հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Երէկ, Իզմիրէն մայրաքաղաքիս առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդին հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ կիրակի իրիկունէ մինչեւ երկուշաբթի իրիկուն քաղաքին մէջ չորս հոգի բռնուեր են աղետաւ և երկու մահ պատահեր է։

—Կայս. հրաման մը 500,000 ղրուշ յատկացուցած էր Իզմիր քաղաքին մաքրութեանը համար։ Նահանգին Վսեմ. կուսակալը 500,000 ղրուշի նոր վարկ մը խնդրած է այս նպատակաւ։

—Քաղաքին Թաղապետական ախոռներն, Բօշօնի էֆէնտիի հրամանով, փակուեր են, կատարելապէս ապանեխուելէ ետք։

—Իզմիրի Թաղապետութիւնը, Բօշօնի էֆէնտիի առաջարկութեամբ, շրջանի հսկողներու տասը խումբեր կազմեր է, իւրաքանչիւրը բժիշկ մը ունենալով իրեն հետ, որոնք քաղաքին զանազան թաղերը կը շրջին և հարկ եղած հսկողութիւնն ի գործ կը դնեն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Արուեստահանդէսին համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Շիշլի Նորահաստատ պաշտօնատան մէջ ընդ Նախագահութեամբ անտառաց, հանքաց եւ երկրագործութեան Նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտիի։

ՎԱՆԱՅ Նահանգին կեդր. բանտին մէջ գտնուող դատապարտեալներէ եօթը անձերու նկատմամբ տրուած վճիռները Վճռաբեկ ատենին կողմէ վաւերացած եւ հետեւաբար վերջնական հանգամանք մը ստացած են։ Արդ, այդ անձինք չարագործներ ըլլալով, Նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազը հրահանգ խնդրած է ձեռնհաս իշխանութենէն, որպէս զի այդ դատապարտեալք կարենայ Նահանգին բանտը ղրկուին իրենց պատիժը կրելու համար։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ. — Սեբաստիոյ գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ Նահանգին վերաքննիչ ատեանը մահուան դատապարտած էր Տիվրիկցի Մանէնտօղլը Նաթան Մելքոնեան, որուն համար հաստատուած էր թէ իւր ընկերը Սարգիսն սպանած և ուրիշ ոճիրներ ալ գործած է։ Վճռաբեկ ատենի վճռագիրն, որ այդ վճիռը կը վաւերացնէր, Վեհ. Սուլթանին մատուցուելով Ն. Վեհափառութիւնն հրամայած է ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել։ Կայս. սոյն իրատէն, որ Ֆերմանով մը հաղորդուած էր, ամսոյս 13ի երեքշաբթի գիշերը առաւօտեան դէմ գործադրուած է Սեբաստիոյ Համիտիէ Մէյտանը անուն տեղն և [illegible] Նաթան կախաղան հանուած է։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. —Քարբերդի Քեօրփէ գիւղացի Կարապետօղլը Սարգիս, որ 1306 տարւոյն Մալխասօղլը Աբրահամն սպաննած ըլլալով դատարանին որոշմամբ չղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր, ցարդ ձերբակալուած չէր և աստ անդ ապրանք կը կողոպտէր։ Նահանգին ոստիկանութիւնն իմանալով որ երկու ամիս առաջ Քեօրփէ գիւղի եկեղեցին մտնելով խել մը գոյքեր գողցած է, պէտք եղած միջոցները ձեռք առած էր խուզարկութիւններ կատարելու համար, որոց շնորհիւ Մէրիսի երեւելիներէն Սիւլէյման պէյ իրեն հետ գտնուող Իպրահիմ չաւուշի հետ ձերբակալած է զայն և յանձնած կեդրոնին ոստիկանութեան։

— Կիւմիւշ Հաճիքէօյցի Խալիլօղլը Մահմուտ անուն աւազակը սպաննել ձերբակալուեր է։ Կռուի պահուն աւազակաց կողմէ արձակեալ գնտակներէն շրջանի ոստիկան-զինուորներէ Զէքքիա Քանպօլաթ վիրաւորուելով մեռեր է։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ ՈՃԻՐ. —Կուրճի ընկերութեան Քէ—ս շոգենաւին մէջ, որ երէկ առաւօտ Պոլսոյ Նաւահանգիստը ժամանեց Սելանիկէն, ահռելի ոճրագործութիւն մը կատարուեցաւ որուն զոհ գացին չորս անձինք, երկուքը մեռած և երկուքը վիրաւորուած։

Սելանիկէն այդ շոգենաւը նստած էին Մուսթաֆա էֆէնտի անուն Թուրք մը, իր կինն ու քենին. ուղեւորներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ ուրիշ Մուսթաֆա մը, առնաւուտ։ Երկուշաբթի առաւօտ, արշալոյսին, երբ ուղեւորները պառկած էին նաւուն մէջ, առնաւուտ Մուսթաֆա, — չգիտցուիր ինչ չարժառիթէ մղուած, — ռեվոլվէրի հարուածով մը կը սպանէ Մուսթաֆա էֆէնտիի քենին։ Հրազէնին պայթիւնը լսելով, հայ ուղեւոր մը, որ պառկած էր, գլուխը վեր առնելու անխոհեմութիւնը կ'ունենայ. Մուսթաֆա հարուած մըն ալ անոր ուղղելով, կը վիրաւորէ զայն։ Յոյն քահանայ մը, որ իր հայ ուղեկցին օրինակին հետեւելու գժբաղդութիւնը կ'ունենայ, վերջ մըն ալ ինք կը սպանուի։ Առնաւուտ Մուսթաֆայի չորրորդ զոհը կ'ըլլայ ամուսին յոյն վաճառական մը, որ անկողնէն ցատքած էր, իր շուրջը կատարուող արիւնհեղութիւնը տեսնելով։ Այս դժբաղդն անկենդան գետին կը փռուի, ոճրագործին մոլեգնաբար ուղղած ռէվոլվէրի հարուածէն։

Այս պահուս շոգենաւուն մէջ իրարանցումն սկսած էր և ամենքը կը փութային դէպի հրազէնի պայթման կողմը։ Ոճրագործը տեսնելով որ պիտի ձերբակալուի, ծովը կը նետուի փրկութեան մը յուսով. բայց նաւապետն խակոյն կը կեցունէ նաւը, քանի մը նաւաստիներ ծով կը ցատքեն ու կը յաջողին բռնել Առնաւուտ Մուսթաֆան զոր նաւն հանելով կը բանտարկեն խցիկի մը մէջ։ Երբ Քէ—ս Տօփհանէ կը հասնի, նաւապետը տեղական իշխանութեանց կը յանձնէ այս քառեակ ոճիրներու հեղինակը. նոյնպէս ցամաք կը հանեն անոր երկու զոհերուն, — Մուսթաֆա էֆէնտիի քենիին և յոյն վաճառականին, —դիակներն, հարկ եղած օրինական քննութիւնը կատարուելու համար, իսկ երկու վիրաւորները, հայ ուղեւորն և յոյն քահանան, երէկ Պոլիս հասան նոյն շոգենաւով և հիւանդանոց փոխադրուեցան դարմանուելու համար։

Ոստիկանական հարցաքննութիւնք անշուշտ երեւան պիտի հանեն այս վայրագ եղեռնագործութեան շարժառիթը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՔ. —Յուլիս 25ի գիշերը Ադրիանուպոլսոյ մէջ երեք անգամ երկրաշարժի սաստիկ ու թեթեւ ցնցմունք զգացուեր են, սակայն արկած չէ պատահած։ Նոյնպէս Տիմէթօքայի, Ճիսրը Էրկէնէի, Հավսայի, Տէձէ Աղաճի, Միտիայի, Չօրլըի, Ռօտօսթօի, Ճիսրը Մուսթաֆա փաշայի և Օրթաքէօյ գաւառակաց մէջ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, առանց արկած մը պատահելու։

—Մանասթըրի Կէօրիւճէ գաւառին մէջ յուլիս 24ին երկրաշարժի բազմաթիւ սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են։

—Յուլիս 25ի գիշերն ալ ի Պիզա երեք անգամ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, գետնին տակէն ահռելի որոտումներ խմացուելով, սակայն ո և է արկած չէ պատահեր։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրն ուղղած է Թուրքիոյ քարանթինայի կայաններուն։

Առողջապահական ժողովոյ որոշմամբ, Դանուբի և Սեւ ծովու ռումանական եզերքէն եկող ամեն նաւեր, օգոստոս 5էն (Ն. Տ.) անդին, ենթարկուած են տասնօրեայ քարանթինայի։ Այն նաւերը որք օգոստոս 9էն առաջ ճամբայ ելած ըլլան, տասնօրեայ քարանթինա պիտի կրեն ի Գավաք։

Օգոստ. 9էն ճամբայ ելլող նաւերը Սինոպի մաքրանոցը պիտի երթան։

Օգոստ. 3էն և 4էն մեկնող շոգենաւերը միայն հինգ օր քարանթինա պիտի կրեն ի Գավաք։

—Օգոստոս 8էն սկսեալ Նափոլիի ծովածոցէն եկող շոգենաւերը տասնօրեայ քարանթինայի ենթարկուած են ապանեխումով, Քլազոմէնի, Պէյրութի և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մաքրանոցներուն մէջ։ Իտալիոյ միացեալ մասէն եկող ամեն նաւ, ուր ուղեւոր գտնուի, ապանեխումով հինգ օր քարանթինա պիտի կրէ մաքրանոցաւոր նաւահանգիստի մը մէջ, իսկ եթէ ուղեւոր չգտնուի, 24 ժամ հսկողութիւն և քիմիական ապանեխում՝ առողջապահական բժիշկ ունեցող նաւահանգիստի մը մէջ։

—Օգոստոս 8էն սկսեալ Կերսոնէն եկող շոգենաւերը հինգ օրուան քարանթինայի ենթարկուած են ի Գավաք։ Դէպք չունեցող շոգենաւերը կրնան, ըստ օրինի, Նեղուցներէն անցնիլ քարանթինայի դրօշ պարզած։

—Միջերկրականի սպանիական եզերքէն (ֆրանսական սահմանագլուխին եւ Պարչելոնայի միջեւ) եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած հնգօրեայ քարանթինան վերցուելով բժշկական այցելութիւն հաստատուեցաւ անոր տեղ։

Առողջապ. տնօրէն
27 յուլիս 1893 ՏՈՔԹ. ՎԻԹԱԼԻՍ

ՍԵՎԱՍՏԱԲՈԼԻ օսմանեան հիւպատոս Իքբատիս էֆէնտի երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց արձակուրդով։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ տասնը հինգ տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Պէյքօզցի Եազըճը Քէնան անուն մարդ մը, որ Ունգափանի մօտ Թէրլիկճի Մուսթաֆան սպանած էր։

ՀՐՁԻԳՈՒԹԻՒՆ.— Գանտիլլիի մէջ երէկ Անաստասիա անուն յոյն կին մը ձերբակալուեցաւ, որ նոյն գիւղին մէջ ունեցած տունը նոյն օրը բռնկցնելու աշխատած էր։ Անաստասիա մէկ քանի օր առաջ իւր տունը ապահովագրած էր երեք հարիւր ոսկւոյ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. —Ռումէլի Ֆէնէրի գիւղին մէջ նոյն գիւղացի Սթէֆանիի դիակը գտնուելով, ոստիկանական քննութիւն կատարուած և հաստատուած է թէ ոճիր մը զոհ գացած է. հետեւաբար խուզարկութիւնք սկսած են նոյն ոճրին հեղինակներն երեւան հանելու համար։

—Զինուորական բժիշկ գնդապետ Իպրահիմ պէյ իւր 16 տարեկան որդւոյն հետ առջի օրը կառքով Չըրըղճի կերթար, երբ Եէնիգուլէի մօտ կառքը շրջեցաւ։ Իպրահիմ պէյ երեսէն վիրաւորուեցաւ եւ տղան ալ աջ սրունքէն։

—Առջի օր ի Սամաթիա 6-7 տարեկան հայ տղայ մը ծովն ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ։

—Ղալաթիոյ մաքսատան պաշտօնեայներէն Շեվգը աղա անցեալ օր անձնասպան եղեր է իւր տան մէջ ի Սկիւտար։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Վաղը գիշեր թատրական ներկայացում մը պիտի տրուի ի Սկիւտար, Պէյլէր Օղլուի պարտէզի թատրոնին մէջ, ի նպաստ վաղեմի և ծանօթ դերասանի մը՝ Ս. Պէնլեան էֆէնտիի։ Ներկայացուելիք խաղն է Կորուսած Կոյսը, վօտվիլ երեք արարուածով։

Սկիւտարի հասարակութիւնը անշուշտ պիտի ուզէ ներկայ գտնուիլ սոյն երգախառն գեղեցիկ ներկայացման, այս առթիւ իր համակրանքն ու քաջալերութիւնը յայտնելով վաղեմի աշխատաւորի մը։

* *

Մնակեան էֆէնտիի խումբը վաղը գիշեր Նշան-Թաշըի Օրօրա թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ Պօլմօրէլը ընտիր թատերգութիւնը։

ԹԷՔԷ - ՊԱՇԸ. — Իտալական Օբէռայի խումբ։ Այս գիշեր il Capitano Garlotta։

ՔՕՆՔՕՐՏԻԱ. — Իտալական Օբէռայի խումբ։ Այս գիշեր Faust։

ԱԶԴ

ԱՌՋԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ, յօրինեց Սիմոն Գաբամաճեան, ընտիր տպագրութիւն, պարունակութիւն ճոխ եւ բազմակողմանի. էջ 272, գին 7 դահեկան։ Վաճառման կեդրոնատեղիք Պէրպէրեան տպարան եւ Հաճօբուլօ խան թիւ 29 վաճառատունն (Կ. Պոլիս)։ 708 1—3

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՔԷՀԵԱԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար ատեն Կ. Պոլսոյ մէջ Ազերսագիրներ խմբագրելէ եւ ի Կեսարիա դատական շատ մը պաշտօններ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պահճէ գաբու Թաշ-խան 56 թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօնական ամէն տեսակ գրութիւններ օրինական ձեւով խմբագրել՝ այլ եւ դատաստանի կարօտ խնդիրներ յանձնել ամենէն հաւատարիմ եւ ձեռնհաս եւ վկայեալ փաստաբաններու։

660 8—22

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 8 Օգս.—Պաշտօնական.— Ի Պրայլա, Օգս. 6—7, 17 նախորդ դէպք հնտախտի, 8 նոր, յորմէ վեց մեռեալ, 2 բուժուած. 17 կը դարմանուի, 13ն հիւանդանոցի մէջ, 4ը քաղաքին մէջ։ Ի Սուլինա, 4 դէպք կասկածելի։

ՀՌՈՄ.—Պաշտօնական.— Բովանդակ Իտալիոյ մէջ տեղական հնտախտէ զատ ուրիշ բան չկայ։ Առողջապահական տնօրէնութիւնք կը շարունակին։

ՍԱՅԿՈՆ.— 250 Ֆրանսացի զինուորք ղրկուեցան գրաւելու զՊաթամպոնկ։

ՓԱՐԻԶ.— Եղեռնադատ Ատեանն 500 Ֆր. տուգանքի և միայն մէկ Ֆր. դրամական հատուցման դատապարտեց Էստաֆէտ Լրագրոյ տնօրէնն, որ արտաքին գործոց նախորդ նախարար Պ. Ֆլուռէնսի դէմ գրած էր թէ Նորթոնի և Տիւքրէի մեղսակիցն եղած է կեղծ թուղթերու գործին մէջ։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.—Հոլանտական Պանքան իւր զեղչի սակն 3½ %ի հանեց։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 28 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի »	23 05

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	23 39
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 38
Կէս օրին	23 38
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ իրիկուն	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. թուն	Սէրի	54 50
»	»	33 25
»	»	22 62

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Քօնո	» »	3 —
Օսս. Շանժ է Վալէօր	» »	2 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	16 27
Թրամուէյ	» »	582 ½
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	300
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	86 —
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 22
Անգլիական ոսկի	»	110 9
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 22
Իմբէրիալ	»	90 21
Քրիմից	»	51 18
Բուպլ Թղթադրամ	»	8 72
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	108 02
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 8 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 15
» » 4½ %	104 87
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 17
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	482 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	443 75
Օսմանեան Երկաթուղի	86 37
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	382 50
Պանք Օթօման	571 25
Քրէտի Լիոնէ	775
Իտալական Ռանթ 5 %	86 20
Եգիպտական միացեալ	505 62
Ջէք Լոնտրայի վրայ	25 295
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	414 37

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Օգոստոս

Անգլ. քոնսօլիտէ	98 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 75
» » » Ա.	54 50
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 62
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	95 25
Պանք Օթօման	42 68
Այտընի երկաթուղի	12
Դասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (ԻւնիՖիյէ)	99 75
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 75
Հելլենական 5 %	36
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 474

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Օգոստոս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 40
» Փարիզի	49 42
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթք	187 25
» Երկաթուղի	48 90

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Օգոստոս

Օսմանեան երկաթուղի	85
Օսմ. Ռէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 295
» Փարիզի »	80 60

ՆԱՄԱԿ ԼՈՆՏՈՆԷ

ԱՆԳԼ. ԼՐԱԳԻՐՔ ԵՒ ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Օգոստոս

Նախորդ նամակով մը Պ. Վահրամ Սվաճեանի փառաւոր նուագահանդէսին համառօտ մէկ նկարագրութիւնը ըրած ատենս, իւր արուեստագիտական արժանեաց գնահատումն անգլիական լրագրաց թողած էի։

Լոնտոնեան թերթեր յաջորդաբար ներբողալից նկարագրութիւններ ըրին այդ հանդէսին նկատմամբ և երիտասարդ արուեստագէտին արժանիքն ի վեր հանելու մասին զիրար գերազանցեցին։ Նպատակ չունիմ բոլոր լրագրաց այս մասին գրածը թարգմանել, այլ իբր նմոյշ մէկ անգլիական և մէկ ալ ֆրանսական թերթի գրածներն ընթերցողաց ներկայացնելով՝ յուսամ գոհացում տուած ըլլալ ամեն անոնց որք կը հետաքրքրուին իմանալ այլոց գաղափարը մեր դաշնակահարին նկատմամբ։

Աչքիս առջեւ ունիմ The west London weekly news չաբաթաթերթն, ուր կը կարդամ. «Սթէյնուէյ Հօլի մէջ Պ. Վ. Սվաճեանի անցեալ հինգշաբթի իրիկուն տուած նուագահանդէսը փայլուն յաջողութիւն մ'էր. սրահը խռնուած էր և ազնուատոհմ հայ երիտասարդը դաշնակի վրայ քանի մը կտորներ զարկաւ խիստ արուեստագիտական ոճով, իւր ֆռազէն շատ ինքնատիպ էր և քանիցս «դարձեալ»ներով կրկնումը խնդրուեցաւ։ «Վէպակի Eru tun զոր երգեց Մր. Բէնինկթըն Մօրթըն, ինչպէս նաեւ Տէնզայի Furfalla di Lerañ զոր երգեցին Օր. Վայօլէթ Ֆրէյզըր և Պ. Հարի Ուէլըրս՝ չքնաղապէս ծափահարուեցան. Նոյն հեղինակին [illegible] զոր նուագեցին օրիորդ Ֆրէյզըր՝ չքնաղապէս ծափահարուեցաւ. Պ. Վ. Սվաճեան վերջ տուաւ նուագահանդէսին խիստ բարձր ոճով նուագելով Լիսթի Rhapsodie Hongroiseը. իւր նուագածութիւն հիանալի է և իւր կորովն հրաշալի։»

* *

Courier de Londre et de l'Europeն է ձեռքս հասած ֆրանսական թերթը. քանի մը մասեր զանց ընելով՝ ահաւասիկ իւր յօդուածին ազատ մէկ թարգմանութիւնը. «Պ. Վահրամ Սվաճեան, ճարտարարուեստ հայ դաշնակահարն զորմէ մեր նախորդ թուոյն մէջ խօսած էինք, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն Սթէյնուէյ Հօլի մէջ նուագահանդէս մը տուաւ ամենափայլուն յաջողութեամբ։ Հոյակապ արուեստագէտն որ արդէն արժանաւոր տեղ մը գրաւած է երաժշտական աշխարհին մէջ, ոչ նուազ գնահատուեցաւ Լոնտոնի արուեստագէտներէն կամ նրբաճաշակներէն. ոչ ոք գիտէ իրմէ աւելի զգացմամբ նուագել մեծ վարպետներու գործերը և իւր հոգին թելադրել իւր «գործերն»ին մէջ. իւր մատանց տակ դաշնակը այնքան պերճախօս է որ ոչ ոք կրնայ անզգայ մնալ, որպէս ունկնդրաց խանդավառ «կեցցէ»ներ և յաճախակի «ի տես» կոչումներ ապացուցին. Վերջացնելէ առաջ՝ բանաստեղծութեամբ և հմայքով լի մեղեդի մը նուագեց, բոլոր ներկայք խանդավառ ընդունելութեան մը ըրին որուն ի տես իւր ազգակիցք արդար իրաւունք մը ունէին հպարտանալու. Ջենք ուզեր վերջացնել, առանց շնորհաւորելու Պ. Ներսիսեանը (Պարոկեան) այն ջանից և գործունէութեանը համար զոր չի խնայեց հանդիսին յաջողութեանը համար։»

* *

Պ. Վահրամ Սվաճեան չաբթուս վերջերը դէպ Մանչեսթըր պիտի ուղեւորի, ուր նուագահանդէս մը տալու մտադրութիւն ունի։ Լոնտոնի մէջ գտած յաջողութիւնք գրաւական մըն են արդէն այլուր գտնելիք յաջողութեանը։ Մաղթենք որ Մանչեսթըրի հայ երիտասարդութիւնն եւս գնահատել գիտնայ մեր արուեստագէտին անհուն արժանիքը։

ԱՐՄԵՆԱԿ

2 Օգոստոս 1893
Լոնտոն

ԵՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Վ. [illegible]
ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂԻՆ
(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Եաղուպօղլը Փանոսի արձանագրեալ յայտարարութիւնները կարդացուեցան որոց համաձայն իւր առաջին յայտարարութեամբ ըսած էր թէ առաջին անգամ Թալասցի Արապօղլը Սարգիսի միջոցաւ անդամակցած էր նոյն խռովարարական ընկերութեան՝ առանց մուտքի և ստորագրութիւն մը միայն տալով, որովհետեւ գողութեան խնդրոյ մը համար փախստական ըլլալով խոստացուած էր իրեն թէ ընկերութեան անդամոց միջոցաւ պիտի ազատուի։ Իրեն ձի մը պէտք ըլլալով, գիշեր մը Նիրզէլի Պօղոսի և Տէլի Պետրոսօղլը Միսաքի հետ զինուելով Լալէլի Պէլէն գացեր և հոն դարանի կեցեր են։ Առաւօտուն աղահանքէն եկող երկու ձիաւորներէ մին բռներ են, իսկ միւսը փախեր է։ Իրենց բռնած ձիաւորին, որ աղահանք դէտ մ'է եղեր, ժամացոյցն ու ձին առեր և փոխարէն Միսաքի ձին տուեր են։ Անկից, Պօղոս Նիրզէ գացեր է ինք ալ Միսաքի հետ Տէրէվէնքի վանքը գացեր է։ Կ. Պոլսէ գալու համար Ենկիւրիի կառք մը վարձեր են. Ճամբան ինք ու Միրիճան երբ կառքէն կ'իջնէին, Կիւլպէնկ ըսեր է թէ կառապանը ճամբան հիւանդանալով մեռեր է։ Դիակը յարմար տեղ մը թաղեր են. ինք այդ կառքն ու ձիերը մինչեւ Եւդոկիա տանելով հոն ծախեր է։ Փանոս երկրորդ անգամու յայտարարութեամբը՝ կառապանին մեռնելու եղանակը վերը ըսածին պէս կրկնելով յարած է թէ Կիւլպէնկ ու Միրիճան կառքին մէջ են եղեր և ինք կառքէն իջնելու պահուն կառապանը մեռեր է։ Կառապանը 40-50 տարեկան ծեր մարդ մ'է եղեր։ Երրորդ անգամու հարցաքննութեանը ըսած է թէ ինք գողութեան խնդրոյ մը համար տասնըհինգ տարիէ ի վեր փախստական կը պտտէր և թէ օր մը Էֆքէրէ գիւղը երկաթագործ Պօղոսի տունն երթալով հոն գիշերը տեսնուեր է Կէմէրէկցի Տիլբէրճօղլը Արթինի և Մանճըքճցի Քէչէճօղլը Մկրտիչի հետ։ Ասոնք, ըսելով որ ինք ձի չունի և իրեն ձի մը պիտի բերեն, գիշերուան ժամ 5ին զինուեր ու ձիերնին հեծնելով մեկներ են, պատուիրելով իրեն որ տեղ մը չերթայ։ Հետեւեալ օրուան իրիկունը ժամ երկուքին մօտ դառնալով իրենց հետ սպիտակ ձի մը բերեր են։ Հարցուեր է թէ այդ ձին ո՞րկից առած էին, պատասխաներ են թէ Լալէլի Պէլէնի մէջ աղի դէտին վրայ յարձակելով այդ ձին առեր են։ Ինք ալ այդ ձին հեծնելով Տէրէվէնքի վանքը գացեր է։ Վանքի վարդապետն առաջարկեր է իրեն Զօմաքը տանիլ հոն գտնուող երկու մարդեր, որք իրեն հինգ տասը ղրուշ պիտի տային։ Այդ երկու մարդերը Զօմաքը տանելէ յետոյ Տէրէվէնք վերադարձեր է։ Հասկցեր է թէ իւր տարած մարդերէն մին հայոց խռովարարաց ընկերութեան պետն է և թէ միւսը չճանչնար։ Մտածելով որ այդ ձիուն պատճառաւ կըրնայ ըլլալ որ վնասի մը ենթարկուի, ձին Տէրէվէնքի վանքը ձգելով իւր տունը դարձեր է։

Հարցուեցաւ Փանոսի թէ ի՞նչ պիտի ըսէր իւր այս յայտարարութեանց համար։ Պատասխանեց որ թէեւ անոնց տակը դրուած ստորագրութիւնն իրենն էր, սակայն այդ խօսքերը բռնութեան տակ ըսած ըլլալով՝ պնդեց իւր այն յայտարարութեանց վրայ, զորս ըրած էր դատարանին առջեւ։

Թալասցի Կէզիր Թորոսօղլը Միրիճան դատարան բերուեցաւ և հարցաքննուելով ըսաւ թէ խռովարարական ընկերութեան անդամակցած չէր։ Կիւլպէնկի ու Փանոսի հետ Կ. Պոլսէն վերադառնալու Ենկիւրիէն կառք մը վարձեր և երեքն ալ նստեր են։ Ճամբան կառապանը հիւանդանալով եւ միւս կառապաններէն իմացուելով որ Գըրշէհիրի ճամբան տղմուտ է, կառքը դարձուցեր են դէպի Եոզղատի ճամբան։ Քիչ յետոյ ինք ու Փանոս կառքէն իջեր են եւ Կիւլպէնկ սկսեր է կառքը դէպ յառաջ քշել։ Նոյն պահուն Կիւլպէնկ զիրենք կանչեր է ըսելով որ կառապանը մեռաւ։ Դարձեր և տեսեր են թէ իրօք մեռած է։

Հարցաքննութեան պահուն ըրած յայտարարութիւնները կարդացուելով հասկցուեցաւ թէ Աչքը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկի և Եաղուպօղլը Փանոսի հետ Կ. Պոլսէն իրենց հայրենիքը վերադառնալու Ենկիւրիէն հարեր մէճիտիյէի կառք մը վարձեր են և այդ կառքով ճամբայ ելնելով Քեօբրի գիւղէն Եոզղատի ճամբան բռներ և քրդաբնակ գիւղի մը մէջ հիւր մնացեր են։ Հետեւեալ օրը ճամբան շարունակելով Փանոս ու Կիւլպէնկ կառապանին հետ սկսեր են կռուիլ կառքը չուտ քշելու համար։ Երկուքն ալ կառապանին վրայ ինկեր են, յետ որոյ տեսեր է թէ կառապանը մեռած է։ Կառապանն արդէն քիչ մը հիւանդ է եղեր։ Կիւլպէնկի ու Փանոսի վրայ զէնք գտնուիլը չէր գիտեր և խեղդամահ ըրած էին զայն։ Փանոս սկսեր է կառքը վարել և կէս ժամ երթալէ յետոյ Փանոս ու Կիւլպէնկ կառապանին դիակը հեղեղատի մը մէջ նետեր և վրան հողով ծածկեր են։ Փանոս կառապանին քսակը գրպանէն հանելով մէջը գտնուած երեք մէճիտիյէն ինչպէս նաեւ ժամացոյցը առեր եւ լաթերով թաղեր է։ Երեք ձի լծուած այդ կառքով Փանոս զիրենք մինչեւ Եոզղատ տարեր և անկից կառքն ու ձիերն առնելով մեկներ է ըսելով որ Եւդոկիա կ'երթայ։ Կիւլպէնկի հետ Կեսարիա երթալէն հինգ ամիս յետոյ իմացեր է թէ Փանոս հիւանդ վիճակի մէջ եկեր է և տունը գացեր է տեսնուելու։ Փանոս ըսեր է որ կառքն ու ձիերը Եւդոկիոյ մէջ ծախեր է տասնըչորս ոսկւոյ և ձիու մը փոխարէն. կառքը Ենկիւրիի մէջ Հաֆըզ աղա խանէն վարձեր են, սակայն կառապանին անունն ու մականունը չգիտեր։

Հարցուեցաւ իրեն թէ ի՞նչ պիտի ըսէր իւր հարցաքննութեան պահուն ըրած այս յայտարարութեանց համար։ Պատասխանեց որ թէեւ այդ յայտարարութիւնք իրենն էին, սակայն բռնութեան տակ ըսած էր եւ պնդեց դատարանին առջեւ իւր ըսածներուն վրայ։

Փանոս հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ կառապանին ժամացոյցը ու դրամը չէր առած, այլ միայն կառքն ու ձիերը առած և տարած էր։

Տէլի Պետրոսօղլը Միսաք դատարան բերուելով հարցաքննուեցաւ եւ ըսաւ թէ խռովարարական ընկերութեան անդամ չէ եւ թէ ի Լալէլի Պէլէն Ալի Թղթատարին վրայ եղած յարձակումէն ալ տեղեկութիւն չունի եւ բոլորովին ուրացաւ իւր յանցանքը։

Իւր արձանագրեալ յայտարարութիւնները կարդացուելով հասկցուեցաւ թէ Թալասցի Արսէն Գալֆաեանի, եղբօրը Մատթէոսի, Սիմոնի օղլը Արթինի, Ալաճաճեան Աբրահամի եւ Պէրպէրեան Կարապետի թելադրութեամբ ու առաջարկութեամբ մասնակցած էր խռովարարաց ընկերութեան, և թէ աղքատ ըլլալով մուտք չէր վճարած։ Ընկերութեան տետրակը նախ Քէրթմէնօղլը Գարօ կը պահէ եղեր սակայն սա գողութեան մը համար բանտարկուեր է եւ անկից յետոյ չգիտեր թէ այդ տետրակ որո՞ւ յանձնուեր է։ Անտոն Ուշտունին տեսեր է ի Թալաս Շաւարշի և Հիւսն Յովհաննէսի տուներուն մէջ և Տէրէվէնքի վանքին մէջ Դանիէլ վարդապետի մօտ։ Դանիէլ վարդապետ իրեն ու Հաճի օղլը Փանոսին ըսեր է թէ ձիու մը պէտք կայ եւ թէ տեղէ մը գողնալով բերեն։ Ինք՝ Կիւլպէնկի ձին և Փանոս ալ Կէմրէկցի Արթինի ձին հեծնելով՝ Կիւլպէնկի Գարատաղի մէկ բէվոլվէրն ու դաշոյնը առեր է։ Իրեն քով Մարթինի հրացան մը կայ եղեր և Փանոսի քով ալ երկու բըվոլվէր։ Այսպէս ճամբայ ելեր են եւ իրենց հետ առնելով Նիրգէլի Տէլի Պօղոսն, որ նոյնպէս զինուած էր, Լալէլի Պէլէն գացեր և հոն արևը ծագելուն՝ երկու ձիաւորներ տեսեր են որոց մին քիչ մը առաջ կերթար եւ միւսն ալ ետեւէն։ Առջեւէն գացող ձիաւորը բռնելով ձին ու պայուսակները առեր են եւ ետեւէն եկող ձիաւորը փախեր է։ Ինք, իրեն հեծած ձին, որ Կիւլպէնկինն էր, տուեր է կողոպտուած մարդուն։ Նիրգէլի Պօղոս իւր գիւղը գացեր է և ինք ու Փանոս՝ Տէրէվէնքի վանքը։ Անտոն Ուշտունի ու Ժիրայր, որք նոյն վանքէն Զօմաքը երթալու պատրաստուած էին, այդ դէպքը իմանալով չեն գացեր։ Իրենց գողցած ձին Դանիէլ վարդապետի յանձներ են։ Փանոսէն իմացեր է թէ այդ ձին սպիտակ ըլլալով, վարդապետը ներկեր է զայն։ Ինք՝ երեք անգամ եւ Փանոս ալ երեք-չորս անգամ Մարթինի հրացանով ու բէվոլվէրով կրակ ըրեր են փախչող ձիաւորին վրայ, սակայն հարուածները վրիպեր են։ Այսպէս վարդապետին հրամանաւ գացեր ձի մը բերեր եւ յանձներ են վարդապետին։ Ուրիշ բաներու վրայ տեղեկութիւն չունի։

Հարցուեցաւ Միսաքի թէ ի՞նչ պիտի ըսէր։ Պատասխանեց որ այդ կարդացուած յայտարարութիւնները թէև իրենն էին, սակայն բռնութեան տակ ըրած էր եւ չէր կրնար ընդունիլ։ Միսաք այսպէս պնդեց իւր ուրացման վրայ։

Աչճը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկ դատարան բերուելով հարցուեցաւ իրեն թէ Անտոն Ուշտունիի կողմէ եղած թելադրութենէն առաջ Թալասի մէջ խռովարարական ընկերութեան անդամակցա՞ծ էր թէ ոչ, Թալասի ընկերութենէն զէնք ու դրամ առա՞ծ էր թէ ոչ եւ ի՞նչ էր պարունակութիւնն այն կենսագրութեան զոր տուած էր Դանիէլ վարդապետի։

Կիւլպէնկ պատասխանեց թէ Անտոն Ուշտունիի առաջարկութենէն առաջ խռովարարական ընկերութեան վրայ տեղեկութիւն չունէր եւ թէ Թալասի ընկերութենէն զէնք ու դրամ չէր առած։ Եաղուպօղլը Փանոսի եւ Կէզիր Թորոսօղլը Միրիճանի հետ Կ. Պոլսէն գալերնուն Էնկիւրիէն կառք մը վարձեր են եւ ճամբան իմանալով որ Գըրշէհրի ճամբան ապահով է, դէպի Եօզղատ ուղղուեր են։ Նոյն պահուն կառապանը բնական մահուամբ մեռեր է։ Փանոս զիրենք Եօզղատ ձգելով կառքն առեր ու Թալաս գացեր է։ Կառապանին հետ կռիւ մը ունեցեր։

Հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ Ս. Կարապետի վանքին մէջ Թորոսի հետ ո՛չ միացեր և ոչ ալ Զօրումի կողմը գնացեր է և թէ բնաւ տեղեկութիւն չունի Օսմանճըքի Թղթատարին վրայ եղած յարձակումէն, Չէբիչ Պէյի դարպանի ոստիկան-զինուոր Իպրահիմին սպաննուելէն և Մատէնի Թղթատարը կողոպտուելով ոստիկան-զինուորին սպաննուելէն։ Նոյնպէս ըսաւ թէ Թորոսը դատէն առաջ չէր ճանչնար։

Կարդացուեցաւ Կիւլպէնկի կենսագրութեան թարգմանութիւնն, որուն համաձայն, 1871ին Կեսարիոյ Թալաս գիւղին մէջ ծնելով մկրտուած էր Կարապետ քահանայի կողմէ։ Մինչեւ վեց տարեկան հասակը հօրը տունը կը մնար։ Չորս տարեկանէն մինչեւ վեց, իրեն տարեկից տղոց հետ միշտ կռիւ ու վիճաբանութիւն կընէր և պարսատիկի ու այլ փոքր խաղերու մէջ ճարտարութիւն ցոյց կուտար։ Ութ տարի ութ դասատուներէ դաս առնելով քիչ մը հայերէն կարդալ ուսած էր։ Տասնեչորս տարեկան եղած ատեն իւր ազգականներէ միոյն քով գացեր է ի Գըրշէհր։ Հոն տարի մը հիւսնութիւն ընելէ յետոյ ձիու վաճառականի մը հետ Զմիւռնիա գացեր և հիւսնութեան արհեստն առաջ տարեր է։ Քիչ ժամանակի մէջ ճամբու ծախք մը հայթայթելով Մերսինի ճամբով իւր հօրը տունը վերադարձեր է։ Հոն իւր հօրը հետ՝ իւր առած կրթութեան և բնական հակման հետեւանօք, զինեալ վիճակի մէջ ձի նստելով Աֆշարի գիւղերը կը պտտին եղեր առեւտուրի համար։ Այդ միջոցին իւր մայրը մահացու հիւանդութենէ մը վարակուելով Հավզէի բաղնիքը տարեր է։ Այդ կերպիւ տասնըչորս ամսոյ չափ ի Զօրում կահագործութիւն ուսանելով իւր հայրենիքը դարձեր է։ Քիչ մը մնալէ յետոյ Սեբաստիա ուղեւորեր է և լսելով որ Կարնոյ մէջ Հայոց խնդրոյն համար խիլ մը ընկերութիւններ ու ազգային ժողովներ երեւան ելած են, զինուոր գրուեր է՝ երկար ճամբորդութիւն ընելու փափաքով և հայ գիւղացւոց կարգ մը քաջագործութիւններ կարդացնել տալով ու լսելով՝ ընկերութեան մասնակցելու և ծառայելու համար։ Թէեւ փափաքեր է Սեբաստիաէն անդին երթալ, սակայն արգելքներ տեսնելով հայրենիքը վերադարձեր և իւր հօրը հետ մէկուկէս տարի շրջուն փերազակութիւն ըրեր է։ Յետոյ Կ. Պոլիս երթալով ժամանակ մը մնացեր է և իմանալով որ Հայաստանի խնդրոյն մասնակցողներ կան, իւր հայրենիքը Թալաս ուղեւորելու համար ճամբայ ելեր է՝ իւր արհեստին շնորհիւ ձեռք անցնելիք դրամներն այդ նպատակին վատնելու տենչով։ Պոլսէն Էնկիւրի գացեր և հոն մէկ քանի ընկերներով կառք մը վարձելով ճամբայ ելեր են։ Կառապանն, որ Բուժելիցի գաղթական մ՚է եղեր, կրօնքի դէմ հայհոյելով, ինք սրտմտեր և ճամբան իւր ընկերներուն աջակցութեամբ կառապանը խղդեր են։ Դիակը երկու ժամու չափ ձգելէ յետոյ, յարմար տեղ մը թաղեր և Եօզղատ գացեր են։ Իւր ընկերներէ մին կառքն առնելով ուրիշ տեղ մը մեկներ և իրենք ալ ուրիշ կառքով մը Թալաս ժամաներ են։ Վեց ամիս ևս ի Թալաս բնակելէ յետոյ Պրուն-գըշլա գիւղը գացեր է հարսանիքի համար և հոն Կիւրինի Թորոսի հետ տեսնուելով բարեկամութիւն հաստատեր է։ Մէկ քանի ամիս յետոյ յէֆքէրէ Ս. Կարապետի վանքին մէջ Թորոսի հետ միանալով Կէմրէկ գացեր և հոն տասն երկու ոսկւոյ ձի մը գներ են։ Անկէց Զօրումի ճամբով Մարզուան ուղեւորեր են՝ իրենց իջեւանած գիւղերու ժողովուրդը հայկական խնդրոյն համար գրգռելով։ Ի Մարզուան տասնըհինգ օր մնալէ յետոյ Հաճիքէօյ գտնուող ընկերութեանց կողմէ զրկուած կառքով Հաճիքէօյ գիւղախումբը տարուեր է. անկից իրեն հետ հինգ-տասն երկու ընկեր առնելով գացեր է յարձակելու Օսմանճըքի Թղթատարին վրայ, սակայն իմանալով որ Թղթատարը պարապ է, ետ կեցեր են։ Շաբաթ մը նոյն գիւղին մէջ սպասելէ, յետոյ ընկերութեան կողմէ ձիաւոր մը ևս տրուեր է իրենց, որով նորէն ձեռնարկեր են կողոպտելու նոյն Թղթատարը, սակայն իրենց հասած տեղն իրենց շարժմանց անյարմար ըլլալով, երկու կողմը լեռներէ պաշարուած ձորի մը մէջ երկու մասի բաժնուեր են։ Թղթատարի անցնելու պահուն երկու գնտակ առջեւէն և երկու գնդակ ետեւէն արձակելով Թղթատարի ձին վիրաւոր զարկեր են և այդպէս Թղթատարի պահպանները պարտաւորուեր են հեռանալու։ Ի դարձին իմանալով որ Թղթատարը առանց դրամի էր, ըսեր են թէ իրենց նպատակը ստակի համար Թղթատարը կողոպտել չէր, այլ կեդրոնական ընկերութեան արտօնութեամբ ցոյց մը ընել։ Յետոյ Հաճիքէօյէն Գասպար անուն դպրոցական մը չատ մը աղաչանքներով ու թախանձանքներով իրենց մասնակցեր է։ Գիշերը ժամ երկուքին գացեր են յարձակելու Զօրումի և Մարզուանի մէջտեղը գտնուած դարպանիին վրայ։ Դարպանիին դուռը զարնելով արթնցուցեր են պահակ ոստիկան-զինուորը։ Ոստիկան-զինուորին նախատինքներ ու հայհոյութիւններ ընելէ յետոյ, ձին ու զէնքը առնելով փախեր են. ինք ալ իւր ձեռքը գտնուած Մարթինի հրացանը երկու-երեք անգամ պարպելով ոստիկան-զինուորն սպաններ է։

Կիւլպէնկ կրկին անգամ հարցաքննուելով յարեց թէ Անտոն Ուշտունին ըսած է իրեն որ այդ տեսակ կենսագրութիւն մը եթէ գրել տայ, խումբին կողմէ իրեն ամսաթոշակ մը յատկացնել պիտի տայ, ուստի ինք ալ ինքզինքը ամբաստանելով գրել տուած էր։

Հարցուեցաւ թէ իրեն բնակած տեղէն չորս-հինգ օր հեռու գտնուած վայրի մը մէջ գործուած ոճիրներուն վրայ ի՞նչպէս տեղեկութիւն առած էր և Կիւրինի Թորոսն, զոր յառաջուց չէր ճանչնար, ի՞նչ կերպիւ միտքը բերած և նոյն թուղթին մէջ գրել տուած էր։ Նոյնպէս բացատրութիւն ուզուեցաւ կենսագրութեան մէջ նշանակեալ այն կէտերուն վրայ թէ հայկական խնդրոյն համար զինուոր գրուած էր և Զօրում ու Մարզուան երթեւեկելուն իրենց հանդիպած գիւղերուն մէջ խռովարարական ներշնչումներ ըրած էին։

Պատասխանեց թէ Կիւրինցի Ջօրճեաննէն Կիւրինցի Թորոսի քաջ մարդ մը ըլլալը իմացած ըլլալով, այդ կերպիւ գրել տուած էր։ Խնդրոյն միւս կէտերուն մէջ մասնակցութիւն չունէր։ Ինչպէս որ քիչ առաջ ըսած էր, խումբէն ամսաթոշակ մը և վարձատրութիւն մը ստանալու բաղձանքով այդ թուղթը գրել տուած էր, ասկից անկից իմացած դէպքերն իրեն վերագրելով և Դանիէլ վարդապետին պատմելով։

Հարցաքննութեան պահուն ըրած յայտարարութիւնները կարդացուելով հասկցուեցաւ թէ Թալասցի Տէլի Պետրոսօղլը Միսաք իրմէն իբրեւ աւանդ ձի մը առեր է ըսելով որ Տէրէվէնքի վանքը պիտի երթայ։ Այդ ձին Միսաք երկու օր բերած չըլլալով, նոյն վանքը գացեր և հարցուցեր է Դանիէլ վարդապետի, որ պատասխաներ է թէ Միսաք թէեւ իրիկուան կողմ վանք եկեր է, սակայն առանց կենալու մեկներ է։ Մէկ քանի օր խուզարկելէ յետոյ նորէն վանք գացեր և հոն գտեր է Փանոսն ու Միսաքը։ Իւր ձին պահանջելով Միսաք ախոռին մէջ սպիտակ ձի մը ցոյց տուեր է ըսելով որ իւր ձիուն տեղ ուրիշ մը բերած էր։ Միսաք ըսեր է թէ ոստիկան-զինուորէ մը առած է զայդ։ Շաբաթ մը յետոյ Դանիէլ վարդապետի հարցուցեր է, որ պատասխաներ է թէ այդ ձին Մանճըրլըի գիւղին մէջ սպաննել տուած է։ Մարզուան գացեր և Սագալլը Գասսապ Արթինի հրաւիրանօք Կիւրինցի Ջարօքեան Թորոսի, Գասպարի, վերոյիշեալ Արթինի և ուրիշներու հետ Շահպէնտէրօղլը Բարսեղի եղբօր Արթինի տունն երթալով, հոն ասոնց խօսակցութենէն իմացեր է որ Բարսեղ՝ մերժած ըլլալով ընկերութեան անդամակցելու համար իրեն եղած առաջարկն, թէեւ հրացան պարպեր են, սակայն չեն կրցեր զարնել։ Հարցաքննութեան պահուն պատմած է իւր մանկութիւնը, պտըտած տեղերը։ Նոյնպէս թէ Պոլիսէն Էնկիւրիի ճամբով Միրիճանի ու Փանոսի հետ իրենց գիւղերը երթալնուն, երեքն իմասին կառապանը խղդելով սպաններ են, թէ Կիւրինցի Թորոսի հետ Էֆքէրէի վանքին մէջ միանալով Մարզուան գացեր է ընկերութեան յատուկ ծառայութիւններն ի գործ դնելու համար, թէ ի Կէմրէկ վերոյիշեալ Թորոս իրեն ձի մը առեր է, թէ Հաճիքէօյէն զրկուած լուրի մը վրայ Մարզուանէն Հաճիքէօյ երթալէ յետոյ Օսմանճըքի Թղթատարին դէմը ելնելով Թղթատարի ձին վիրաւոր զարկեր են, թէ իրենց նպատակը ստակ առնել չէր, այլ կեդրոնական ընկերութեան արտօնութեամբ ցոյց մը ընել և թէ Զօրումի դարպանիին ոստիկան-զինուորին սպաննուելու և հրացան առնուելու գործին մէջ ինք չէր գտնուած այլ ընկերը՝ Թորոսը՝ կատարած էր այդ գործը։ Կիւլպէնկ միանգամայն Թորոսը նկարագրած էր թէ ի՞նչ ձեւ մարդ է։

Հարցուեցաւ թէ իւր այս յայտարարութեանց ի՞նչ պատասխան պիտի տար։ Պատասխանեց թէ այդ յայտարարութեան տակը դրուած ստորագրութիւնները թէեւ իրենն էին, սակայն բռնութեան տակ դրած էր զայնս, թէ Միսաք իր դրացին ըլլալով՝ թէեւ ձին ուզած էր, սակայն յետոյ վերադարձուցած էր։

Հարցուեցաւ իրեն թէ հարցաքննիչ դատաւորն այդ դէպքերն և Թորոսի նկարագիրն ո՞ւրկից իմացեր ու գրեր էր։ Կիւլպէնկ ասոր պատասխան չտուաւ։

Հարցուեցաւ Փանոսի ու Միրիճանի թէ ի՞նչ պիտի ըսէին Կիւլպէնկի կենսագրութեանն ու հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըրած յայտարարութեանցը համար։ Փանոս ու Միրիճան պատասխանեցին թէ չեն ընդունիր։

Դանիէլ վարդապետ դատարան բերուելով հարցուեցաւ թէ Միսաքէն ու Փանոսէն ձի ուզա՞ծ էր թէ ոչ, ատոնք՝ Հանրային Պարտուց վարչութեան դէտէն առած ձիերնին բերա՞ծ էին թէ ոչ, այդ ձիուն համար Միսաք ու Փանոս վանքին մէջ կռուա՞ծ էին թէ ոչ, յետոյ ձին սպաննել տուա՞ծ էր թէ ոչ, Փանոս ու Միսաք ձին վանք դնելով և այդ դէպքը պատմելով Անտոն Ուշտունիի ու Ժիրայրի, որք Զօմաքը երթալու վրայ էին, անոնց ուղեւորութիւնը յետաձգա՞ծ էին թէ ոչ, և Կիւլպէնկի կենսագրութեան թուղթին մէջ գրուած դէպքերն ինչպէս նաեւ Միսաք ու Փանոս իրենց գործած աւազակութիւններն իրեն պատմա՞ծ էին թէ ոչ։ Դանիէլ վարդապետ պատասխանեց թէ Կիւլպէնկի կենսագրութիւնը Անտոն Ուշտունին ըսած և ինք գրած էր և թէ ատկից զատ ուրիշ բանի մը վրայ տեղեկութիւն չունէր։

Հարցաքննութեան պահուն այդ կէտերու վրայ ըրած յայտարարութիւնները կարդացուելով հասկցուեցաւ թէ օր մը, երբ վանքը գտնուող Անտոն Ուշտունի ու Ժիրայր Զօմաքը պիտի երթան եղեր, Տէլի Պետրոսօղլը Միսաք և Հաճիօղլը Փանոս զինուած վանքը եկեր են՝ վանքին դէմ գտնուած լեռնէն իջնելով։ Հարցնելով թէ ո՛ւրկից կուգան, պատասխաներ են թէ աղանիքի Թղթատարը զարկած են։ Ասոր վրայ թող չէ տուեր որ Ուշտունի ու Ժիրայր նոյն օրն ուղեւորին իրենց երթալիք տեղը։ Միսաք ու Փանոս պատմեր են թէ որոշած ըլլալով զարնել աղանիքի Թղթատարը, անոր անցնելիք ճամբուն վրայ սպասեր են Նիրէգէլի Պօղոսի հետ, թէ Միսաք հեծած է եղեր Աչճը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկի ձիուն վրայ, թէ առջեւէն եկող դէտին պայուսակները փաթթուած ըլլալով՝ կարծեր են թէ դրամներն անոր քով է և վրան յարձակելով ձերբակալեր են, թէ ետեւէն եկող միւս դէտը փախեր է, թէ ձերբակալեալ դէտին ձին ու պայուսակներն առեր են, թէ ասոր քով ստակ չէ գտնուեր և ստակը՝ փախչող դէտին քովն է եղեր և թէ ձերբակալեալ դէտին ալ տուեր են Միսաքի հեծած ձին, որ Կիւլպէնկինն էր։ Անտոն Ուշտունին ըսեր է թէ լաւ բան մը չեն ըրած, թէ գործը ձիէն երեւան կ՚ելնէ, Կիւլպէնկի պատմածին վրայ ինք գրած էր անոր կենսագրութիւնը, թէ կառապանը խեղդամահ ըրեր են, թէ Մարզուանի խռովարարական ընկերութեան հրամանաւ Մատէնի Թղթատարը զարկեր են, թէ Օսմանճըքի Թղթատարին վրայ յարձակելով ցոյց մը ըրած են և թէ Մարզուանի ու Զօրումի մէջտեղ գտնուած դարպանիի ոստիկան-զինուորը սպաններ են Մարթինի հրացանով։ Ըսած էր նաեւ թէ Օսմանճըքի Թղթատարին վրայ յարձակելու համար Կիւրինցի Թորոսի հետ գացած էր։ Կիւլպէնկ միշտ Թորոսի հետ կը պտտի եղեր։ Կիւլպէնկ ուզեր է դէտին տրուած ձիուն տեղ անկից առնուելով վանք բերուած ձին առնուլ, սակայն սպաննելու սպառնալիք ըրած ըլլալով չէ կրցեր առնուլ ու մեկներ է։ Յետոյ ինք այդ ձին վանքէն Մանճըրլը ղրկեր է։

Հարցուեցաւ Դանիէլ վարդապետի թէ ի՞նչ պիտի ըսէր։ Պատասխանեց թէ, ինչպէս որ նախապէս ըսած էր, հարցաքննութեան պահուն իւր ըրած յայտարարութիւնք բռնութեամբ առնուած էին, հետեւաբար բնաւ չէր ընդունէր։

Անտոն Ուշտունի դատարան բերուեցաւ և հարցաքննուելով ըսաւ թէ ինք ո՛չ և ո՛չ թելադրութիւն մը ըրած չէր Կիւլպէնկին՝ խումբէն ամսաթոշակ կամ վարձատրութիւն մը առնել տալու համար։ Գիշեր մը ինք պառկած ատեն տեսեր է թէ Կիւլպէնկ բան մը կ՚ըսէր Դանիէլ վարդապետին, որ գրի կ՚առնուր ըսուածները և թէ քնանալու վրայ ըլլալով չէ կրցած իմանալ թէ ի՞նչ կ՚ըսէ և ի՞նչ կը գրէ, սակայն հետեւեալ օրը Դանիէլ վարդապետ գրած թուղթը կարդացեր է իրեն և այն ատեն հասկցեր է թէ Կիւլպէնկի կենսագրութիւնն է։ Իրեն Զօմաքը երթալու օրը վարդապետն ըսելով որ Միսաք, Փանոս ու Նիրգէլի Պօղոս Թղթատարը զարկեր են, յանձնարարեր է որ այն օրը չերթայ։ Ինք ալ ուղեւորութիւնը յետաձգելով հետեւեալ օրը Փանոսի հետ գացեր են։

Հարցուեցաւ Դանիէլ վարդապետի, Կիւլպէնկի ու Միսաքի թէ ի՞նչ պիտի ըսէին Ուշտունիի այս յայտարարութեանց դէմ։ Ասոնք պնդեցին իրենց նախորդ յայտարարութեան վրայ։ Փանոս ալ ըսաւ թէ Ուշտունին ինք փախցուցած ըլլալով՝ անոր ըսածները չընդունիր։

Ամբաստանեալներէ Կիւրինցի Ջարուքեան Թորոս դատարան բերուելով հարցաքննուեցաւ և ըսաւ թէ Հայոց խռովարարական ընկերութեան ո՛չ մասնակցած է և ո՛չ ալ տեղեկութիւն ունի, թէ ինք Թումաեան Արթինի կողմէ ահաբեկիչ պաշտօնեայ կարգուած չէ, թէ մէկ ոսկւոյ փոխարէն անկից ծրար մը առնելով մէջը գտնուած ազդարարութիւնները Ժիրայրի տարած չէ, թէ Օսմանճըքի Թղթատարին վրայ Կիւլպէնկի հետ յարձակած չէ, թէ Զօրումի ոստիկան-զինուորն սպաննած չէ և թէ ո՛չ Մատէնի Թղթատարը զարկած և ո՛չ ալ սուրհանդակն ու ոստիկան-զինուորն սպաննած է։ Թորոս այս պարագաներն ուրանալով ըսաւ թէ ինք վաճառականութեամբ կը զբաղի և թէ ո՛չ մարդէ ստակ առնող և ո՛չ ալ ստակով այդ տեսակ աւազակութիւն գործող մարդերէն չէ։

Հարցաքննութեան պահուն իւր ըրած յայտարարութեանց դիմուելով հասկցուեցաւ թէ իւր հարցաքննուելու թուականէն ինն ամիս առաջ արմտիք ծախելու համար Մարզուան գացեր է, հոն Թումաեան Կարապետի եղբայրն Արթին տոպրակ մը թուղթ տուեր է իրեն ի Կէմրէկ Ժիրայրի յանձնելու համար, իբրեւ վարձք ոսկի մ՚ալ տալով։ Նոյնպէս վկայական մը յանձներ է թէ վստահելի անձ մ՚է և իրեն աջակցութիւն ըլլայ։ Այդ տոպրակը Կէմրէկ տանելով յանձներ է Ժիրայր ըսուած անձին։

Ուրիշ անգամ մը ըրած յայտարարութեամբ ըսած է թէ ի Մարզուան Թումաեան Արթինի հետ տեսնուելուն, այս վերջինն ըսեր է իրեն թէ Հայաստանի անկախութեան համար ընկերութիւն մը կայ, թէ ինք նոյն ընկերութեան գործադիր պաշտօնեայ կարգուած է, թէ ընկերութեան անուանը եղած թուղթերն և այլն իրեն միջոցաւ պիտի զրկուին և թէ վկայական մը պիտի տրուի իրեն՝ իւր պաշտօնի հանգամանաց նկատմամբ ինչպէս նաեւ ի հարկին իրեն աջակցութիւն ըլլալու և ընկերութեան անդամներէն ըլլալը գիտցուելու համար։ Ինք ըստ այնմ ընդուներ և ստացեր է ընկերութեան կնքով կնքեալ վկայագիրը։ Տրուած թուղթերը Ժիրայրի յանձնելէ յետոյ իրեն յանձնուած պաշտօնը վտանգաւոր ըլլալով ալ ևս իւր գործին զբաղեր է։ Վնասակար գրութիւններու համար խուզարկութիւններ կատարուած պահուն, վախէն այդ վկայականը պատռեր է։ Գործադիր պաշտօնեայ կարգուած ատեն իրեն յանձնուած հրահանգը սխալմամբ Ժիրայրի տուեր է։

Երրորդ անգամուն յայտարարութեամբ ալ ըսած է թէ վերոյիշեալ Թումաեան Արթինի հետ ի Մարզուան տեսակցելնուն և ընկերութեան գործադիր պաշտօնեայ կարգուելուն՝ Արթին ըսեր է իրեն թէ իր պարտականութիւնն է կա՛մ յաղթել և կամ մեռնիլ և թէ ասկից վերջը ո՛րչափ որ կարող ըլլայ պէտք է որ տէրութեան Թղթատարին վրայ յարձակելով օգուտ մը ձեռք բերէ ընկերութեան։ Անկից ելնելով Կեսարիոյ շրջակայ Ս. Կարապետի վանքին մէջ գտեր է Թալասցի Աչճը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկը և անոր առաջարկեր է Թղթատարներու վրայ յարձակելու համար իւր ունեցած դիտաւորութիւնը և Կիւլպէնկ ալ ընդուներ է։ Անոր հետ միանալով ուղղակի Մատէնի Թղթատարին ճամբուն վրայ գացեր են և տեսնելով որ սուրհանդակն ու ոստիկան-զինուորը Մատէնէն երեք ժամ հեռաւորութեամբ դէպ ի Եօզղատ կերթան վրանին յարձակեր և ազդարարեր են որ անձնատուր ըլլան, սուրհանդակն ու ոստիկան-զինուորը անձնատուր ըլլալով իրենք ալ ճամբէն ելեր և երկուքն ալ կրակ ընելով սուրհանդակին ու ոստիկան-զինուորին վրայ, զարկեր են զանոնք։ Թղթատարի պայուսակին մէջ գտնուած 170ի չափ մեճիտիյէներն ու ոսկիները առնելով երեսուն ոսկին Կիւլպէնկի տուեր և մնացեալներն ալ ինք առեր է, սակայն ընկերութեան չէ զրկեր։ Իրեն քով ռուսական Մարթինի հրացան կը գտնուի եղեր և ընկերոջը Կիւլպէնկի քով վեցհարուածեան ատրճանակ մը։ Իր վրայ բաշլըխ մը կայ եղեր և գլուխը լաթ մը փաթթած. Կիւլպէնկ ալ խանճէր մը հագած և նոյնպէս գլուխը լաթ մը փաթթած է եղեր։

Հարցուեցաւ թէ իւր այս յայտարարութեանց դէմ ի՞նչ պիտի ըսէր։ Թորոս ըսաւ թէ՝ հարցաքննութեանց տեղեկագրերու տակ գտնուած ստորագրութիւնն իրենն էր, սակայն բռնութեամբ ըսել տուած էին իրեն, ուստի յարեց թէ չընդունիր և պնդեց իւր ուրացմանը վրայ։

Ամբաստանեալներէ Սրդմնօղլը Յովհաննէս կրկին անգամ հարցաքննուելով ըսաւ թէ ազդարարութիւնները փակցնելէ յետոյ Տէրէվէնքի վանքը փախեր և անկից ալ Գարատէրէ անուն տեղը գտնուած այգիները գացեր է, թէ Էսկիշէհիրի կողմերը բնաւ չէ գացած, թէ ոստիկան-զինուորը զինքը Սուլթան խանի մէջ ձերբակալած էին եւ գրաւած էին վրան գտնուած քանի չափ փամփուշտներն եւ սպիտակ ոսկոր բռնով բըվոլվէրը։ Յովհաննէս ըսաւ թէ Չաուշօղլը Մուսթաֆաի սպանութենէն բնաւ տեղեկութիւն չունէր։

* *

Ասոր վրայ ընդհ. դատախազ Արիֆ պէյ պահանջեց բերել տալ և լսել այն վկաներն, որոց անունները նշանակուած էին նախապէս իրեն կողմէ յանձնուած ցուցակի մը մէջ։ Այս պահանջում օրինաւոր դատուելով որոշուեցաւ կոչել և լսել վկայութիւններն հանրային իրաւանց վկաներու, որոց անունը նշանակուած է նոյն ցանկին մէջ։ Այդ անձինք են Էֆքէրէցի Չէրքէզօղլը Միհրան Հօճա, Տատրեան Կարապետ, Գայսէրօղլը Մանուկ, Էֆքէրէցի Գույումճեան Միքայէլ, Սաեփան, Գայսէրիլի Մարտիրոսօղլը Հաճի, Թիմուրճըօղլը Թուզճը Յակոբ, Զալըքօղլը Միսաք, Քէրէստէճեան Աղաբեկ, Գասապօղլը Տիգրան, Գայսէրիլի Նէվշէհրլեան Նազարէթ, Եաղուպօղլը Ճիպրաիլ, Առաքելեան Մկրտիչ, Պէրպէրեան Կարապետ, Ճէպպարեան Սարգիս, Կէօնիչօղլը Արթին, Մարաշլը Սարգիսօղլը Խաչեր, Աթմանը Աշիրէթէն Մէհմէտաղաօղլը Քիւրտ Իպրահիմ, Հանլըօղլը Արթին, Եաղուպօղլը Հաճի, Աւետիս Մագսուտեան, Սոմաեան Կարապետ, Այվազօղլը Տիգրան, Տէվլէթեան Սարրաֆ Միհրան, Գըյէօղլը Աբրահամ, Կիւրինլի Շալճը Յակոբ, Հանրային Պարտուց Վարչութեան դէտերէն Գայսէրլի Կիւլլէճի օղլը Ալի, Հաճի օղլը Մուսթաֆա, սպանեալ Մուսթաֆաի քեռայրը, Սէյտ Մէհմէտ, նոյն Մուսթաֆաի աներորդի՝ Մէհմէտ Չաուշ, Գայսէրլի Ահմէտ Միլլազիմօղլը Շապան, Կեսարիոյ հեծեալ ոստիկան-զինուորներէն Հաճի Իպրահիմ աղա ու Խամուրքեարօղլը Ալի, Բաքճօղլը Խալիլ, Էնկիւրիէն Պանտրմացի գաղթական Մուսթաֆաօղլը Սիւլէյման, կառապան Համզա, Խանճը Մէհմէտ Ալի, Խանճը Հաֆըզ աղա, Խահուէճի Ալի աղա, Պրուսացի կառապան Սարը Ահմէտ, կառապան Րէճէպ, Տէվլէթէն Ղազարոսօղլը Խարիթոն, Հէքիմօղլը Սարգիս, Կէմրէկցի Ալիմալօղլը Համբար, Զօրումցի Տէրոգամ օղլը Աստուր, Զիւլամօղլը Գարօ, Մարզուանցի Պուրճըլըօղլը Մկրտիչ, Բէթէճվրէճեան Կարապետ եւ Բիւրքճիօղլը Հայրապետ։ Նոյնպէս որոշուեցաւ կոչել և լսել անհատական իրաւանց դատախազներն որք են սպանեալ Մուսթաֆաի հայրը՝ Մէհմէտ Չաուշ եւ Հանրային Պարտուց Վարչութեան դէտերէն Իզզէթ։ Այս որոշումներ հաղորդուելով ամբաստանեալք բանտ վերադարձուեցան։

14 Զիլգատէ 1310
18 մայիս 1309
Անդամք
Թեվֆիգ, Ալի, Օննիկ, Եորկի
Բաշքատիպ Նախագահ
Քամիլ Հիւսէյին-Հիւսնի
(Շար. վաղուան թուով)

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնորթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու և դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ և ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրիմաճեան խան։ 398

ՏՕՔԹ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Բժիշկ և վիրաբոյժ

Հաստատած է իւր բնակութիւնն Բերա, Մէրմէրճի փողոց թիւ 19, ուր կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն ՙերեքշաբթի, հինգշաբթի և կիրակի՚, ժամը 8էն մինչ 10 ըստ թրքաց. ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ ի մասնաւորի արտաքին եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք։ 698 5—12

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու յատկութեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ յանձնարարուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մակնուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գիներով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա Դոմինիկոն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վոյվոտա փողոց թիւ 9, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանթրգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակագէն Բիւս խանութը։ Թոփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վոսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Գօսթիի խանութը։ Նէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Հաճօբուլօ խանին կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 24։ Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօրամիլեանի թիւ 19 ճաշարանը Բերա Հաճօբուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմը փողոցը Քիլիտրիի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Գատըգիւղ. Իսկելէ ճատտէսի փողոց, թիւ 24 մթերանոցը Գում-գաբու Սեմասիօն ճատտէսի փողոց թիւ 6։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Բնական գերընտիր ոճ, շահեկան նիւթեր, աստիճանական բաշխում, մաքուր ու դիւրըմբռնելի լեզու՝ մասնաւոր առաւելութիւններն են այս դասագրքին։

Իսկ պարունակութիւնն է բազմակողմանի. 1. Շարադրութեան եւ նամակագրութեան հիմնական կանոններ, 2. Ընդլայնելի նիւթեր, Նախագիծեր, 3. Վայելչաբանական, շարադասական, լեզուագիտական գիտելիք, հարցեր եւ վարժութիւններ, 4. Տեսարաններ եւ պատկերներ շարադրելու օրինակներ եւ նկարագրութիւններ, 5. Նախադասութեանց եւ բառերու կապակցութեան վրայ հրահանգներ եւ որ ի կարգին։

Դասատուաց եւ առանձին ուսանողաց համար յօրինուած է նաեւ ԲԱՆԱԼԻ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ։

Կեդրոնատեղին է թիւ 11, Գազասըէր խան, Պահճէ Գափու։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։ Թիւ 654 7—10

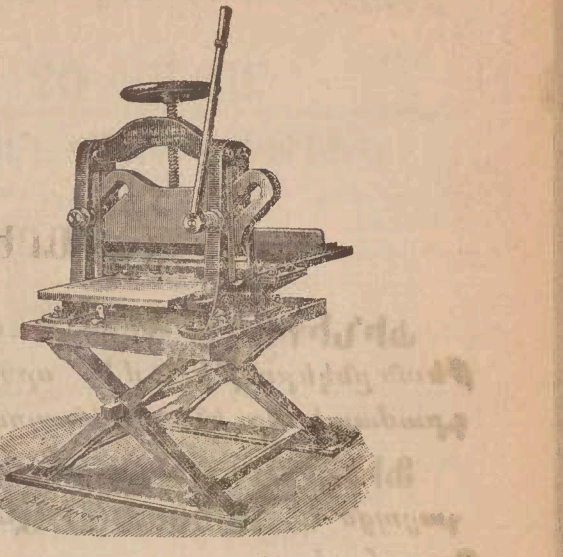

Փոքր թուղթ կտրող մեքենայ

ՄԱՆՍՖԵԼՏ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼԷՅՊՑԻԿ
ի 1855

ԿԱԶՄԱՐԱՐԱՑ, ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՑ, ՏՊԱԳՐԱՑ եւ այլ զանազան ԹՂԹԻ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏԻ արհեստագործաց յատուկ մեքենաներ շինող նշանաւոր ՄԱՆՍՖԵԼՏ գործարանը, որոյ մեքենաները արդէն ծանօթ են եւ յոյժ գնահատուած թէ Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց մէջ, ձեռնարկած է նաեւ ԿԱԶՄԱՐԱՐԱՑ մեքենաներ պատրաստելու, թէ մէկ եւ թէ երկու գլանով, որք՝ ինչպէս սոյն գործարանի ամէն շինած մեքենայք՝ տոկուն եւ դիւրագործածելի են։

Մանսֆելտի գործարանը կը պատրաստէ ԹՈՒՂԹ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏ ԿՏՐԵԼՈՒ մեքենաներ ամէն տեսակ զանազանութեամբ։

ԽԱՒԱՔԱՐՏ ԴՆԵԼՈՒ եւ ՃԵՂՔԵԼՈՒ մեքենաներ թէ կազմարարաց եւ թէ տուփ շինող գործարանաց յատուկ

ԹՈՒՂԹ ԾԱԿԾԿՈՂ (cerforage) մեքենայներ թէ ձեռքով եւ թէ ոտքով գործող,

ԹՈՒՂԹ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏ կաղապարող եւ զանազան ձեւով (ինչպէս թղթէ տանդելա) կտրող մեքենաներ, գրքերը պատրաստելու, կարելու, սեղմելու, կողքերը անցունելու, ոսկեզօծելու, վրայի գունաւոր կամ ոսկեզօծ տառերը եւ ծաղիկները տպելու մամուլներ, ամէն տեսակ եւ զանազան մեծութեամբ ԹՈՒՂԹԸ ՅՂԿԵԼՈՒ ԵՒ ՓԱՅԼԵՑՆԵԼՈՒ գլանաւոր մեքենայներ թէ կազմարարաց եւ տպագրաց յատուկ եւ թէ թղթի գործարանաց համար։ Մանսֆելտ գործարանը ՔՍԱՆ ԵՒ ՀԻՆԳ արուեստահանդէսից մէջ մրցանակի արժանացած եւ 13 արտօնագիր ստացած է իւր հնարած եւ կատարելագործած մեքենայից համար։

Մանսֆելտի մեքենայք, ճիշդ, տոկուն, դիւրին եւ արագաշարժ ըլլալով հանդերձ՝ նաեւ ՅՈՅԺ ԱԺԱՆԱԳԻՆ են գնով։

Յանձնարարութիւնք ճշդութեամբ կը կատարուին. մանրամասն տեղեկութիւնք կը տրուին այն ամէն անձանց՝ որ կը դիմեն անձամբ կամ նամակաւ առ

Ներկայացուցիչ Մանսֆելտ գործարանի
Ս. ՍԱՄՍԵԱՆ
9 Եսկի-Զապթիյէ, Կ. Պոլիս

ԱԶԳ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութիւնը նուագուրդի կը դնէ հարիւր հազար (100,000) քիլէ գարիի և երեսունը հինգ հազար (35,000) կինթինար յարդի հայթայթումը մէկ տարուան պէտքին համար, Պէշիկթաշի, Աք-Սէրայի և Շիշլիի ձիերու մթերանոցներուն յատուկ։

Մասնակցիլ փափագողները կրնան ներկայանալ ընկերութեան կեդրոնատեղին Ղալաթիա, Բերչէմպէ բազար, Չընար փողոց, տեղեկանալու համար յիշեալ հայթայթումներուն վերաբերեալ յանձնառագրերուն և ներկայացնելու համար իրենց ապրանքին մէկ նմոյշը։

Յարդին նուագուրդը վերջնապէս տեղի պիտի ունենայ մէկ անգամէն յառաջիկայ օգոստոս 5/17, հինգշաբթի օրը, կէս օրէն երկու ժամ ետքը (Ը. Ե.), ըստ թրքաց ժամը 7ին, իսկ նոյն ամսուն 7/19ին, չորեքշաբթի օրը, նոյն ժամուն, գարիին նուագուրդը պիտի կատարուի։

Կ. Պոլիս 13/25 յուլիս 93
6—6 ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մայր եկեղեցւոյ սեփական վագֆէն Դումգաբու Մօլա Թաշի թիւ 19 քարուկիր հաստատուն տունը 318 կանգուն գետնի վրայ, 147 կանգունը շէնք եւ 171 կանգունը պարտէզ, 6 սենեակով, խմելու անոյշ ջրով եւ ջրհորով, Ազգ. Վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ հաւանութեամբ աճուրդի դրուած է թուականէս մինչեւ 31 օր պայմանաժամաւ եւ առ այժմ 400 օսմ. ոսկւոյ գնող կայ։

Փափաքողք կը հրաւիրուին ամէն ուրբաթ եւ կիւրակէ առաւօտները Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդարանը ներկայանալ եւ ստանալ հարկ եղած տեղեկութիւնները։

26 յուլիս 1863
711 2—10

ՏՕՔԹՕՐ Լ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Այս անգամ իւր բնակութիւնն հաստատած է Եէնի-Գաբու կայարանին մօտ թիւ 1 տունն, ուր հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր։ Կը զննէ կատարեալ ուշադրութեամբ եւ քիչ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ներքին եւ արտաքին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս ջղային տկարութիւնք, նոյնպէս ամենայն յաջողութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ։

Ուրբաթ օրերը ժամ 6էն վերջ՝ ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։

687 8—20

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէէ մուլթազամ Փաւրիգասը իչուն միւպայաա օլունաճագ 15,000 գրէէի ճէտիտ եէրլի գըրմըզը քէչէ գըլըֆըն պէհէր գրէէի ճէտիտ 6 գրուշ օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ պողուլթօսը րումինին 5ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթ՚ի վիրիլէճէկինտէն իխտասըոս վէ իրթի՚ապ կիւնի 100տէ 5 թէմինադընըն թալիպ օլանլարըն մազպատըր Սէրասքէրի լէվազըմ [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 43 1—3

---

309 սէնէսի աղուսթօս իպթիտասընտան 310 սէնէսի թէմուզը ղայէսինէ գատար Սիրօզ Ճամի Պաշը վէ Բաղչէ վէ Մա Տըրէշ վէ Թըմրաշ վէ Նէվրէգօպ լէվագի վէ Թէճվայլնէշ պուլունտուրուլաճագ օլան ալթը ձէպլէ ճէնտարմա ճէնապը միւլքիյէնէ խասրէտ իչուն լիւզումը օլաճագ էրզագ վէ տաղըգ մաճալլինէէ մինագասասը վաղ օլունաճագընտան [illegible] թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմ ումումիյէ տայրէսինտէ [illegible] իլան օլունուր։
Նօ. 44 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 «ՖԻՆԻՔՍ» Հիմնեալ ի Լոնտոն յամի 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոյն [illegible], որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու նաւահանգստաց Ղալաթիա, Կամարջըլը գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստի դրամ	» 6.889.695
Տարեկան հասոյթ	» 16.890.344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և [illegible]ութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒՆԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,

Դրամագլուխ ֆրանք 6.250.000 Պահեստի գրամ ֆրանք 2.585.853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած [illegible]րանքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն[illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ[illegible] ու պահեստի գրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէօրթիւնճիւ Օրտուի հիւմայուն մէրքէզինտէ պուլունան ասաքիրը շահանէնին խտարէսի իչուն մահալլինճէ միւնագասաիա գօնուլան էրզաքըն ֆիյաթը մուգարրէրէսի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլմասը իլէ ֆիյաթլարընտան Թէնզիլաթ իճրա խտէրէք էրզաքը մէզքիւրէնին իհալէսի Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն ֆիյաթընը անլամագ իչրէ մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 39 2—3

Սիրոզ մէվգիինտէ Թըմրաշ Նէվրէգօպ Բազլըք ճումաի Պալա մէվգիլէրինտէ պուլունան ասաքիրը շահանէնին մահալլինճէ միւնագասաիա վազ օլունան էրզաք մալիւմէսի ֆիյաթը մուգարրէրէսի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլմազըս ֆիյաթլարընտան Թէնզիլաթ իճրասը իլէ էրզաքը մէզքիւրէնին իհալէրը Թէքհիւտէ Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն ֆիյաթընը անլամագ իչրէ մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 40 2—3

Հալէպտէ պուլունան վէ պուլունաճագ ասաքիրը շահանէնին 309 սէնէսի էյլուլը իպթիտասընտան 310 սէնէսի աղուսթօս զահէսինէ գատար 1 սէնէ զարֆընտա խտարէլէրինէ մուգթազի օլուպ մահալլինճէ միւնագասաիա վազ օլունան 19 գալէմ էրզաքըն իհալէսինը Թէքհիւտէ Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 41 2—3

Մուշտա պուլունան ասաքիրը շահանէնին 1 սէնէլիք խտարէլէրի իչուն մահալլինճէ միւնագասաիա վազ օլունան էրզաքըն ֆիյաթը մուգարրէրէսի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլմազըս ֆիյաթլարընտան Թէնզիլաթ իճրա խտէրէք էրզաքը մէզքիւրէնին իհալէսի Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 42 2—3

ԱՌԱՋՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հիւլ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի գիծ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ Հիւլ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրտօֆինօ	2200	Հիտալկօ	3600	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հիմպէր	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիակօ	8200
Գատօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաֆֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	3500	Լէօնարտօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տագօ	2500	Մալմօ	1500	Թոլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թորբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
[illegible]	2600	Մուրիլլօ	3100	Նէռօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	8000	[illegible]	200
Էրատօ	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալքօն	800	Օպորթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆէռօ	700	Օթթօ	2000	[illegible]	120
Էճիբշըն Մօնարք					8000
Բէրշըն Մօնարք					3000
Լըտիըն Մօնարք					8100

Իսկօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 14ին։

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնքինկ, Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի դէպի օգոստոս 10ին։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՅԹ
Գործակալք
Թիւ 17-18. Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
604

ՏՐԴ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու [illegible] արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 698

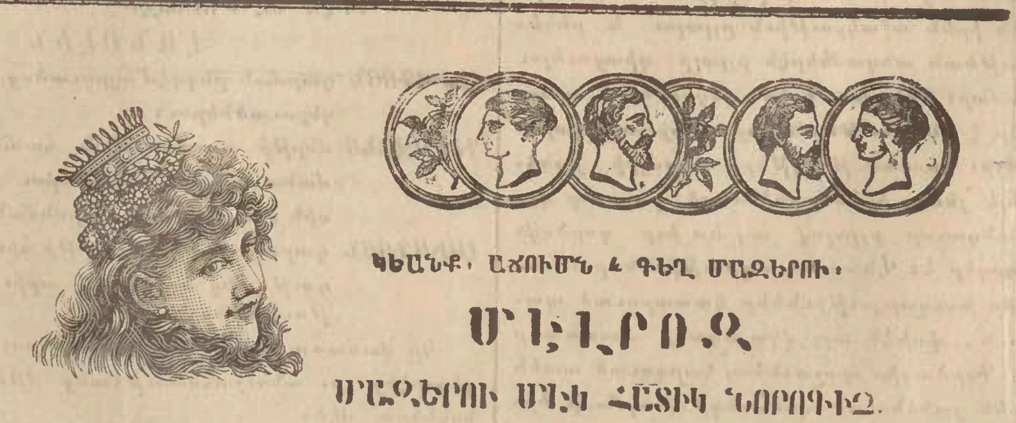

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԷԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ.

Նրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը։ Կը դադրեցունէ անոնց թափելը։ Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։ Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։ Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց քով, Եէնի ճամի փողոց, 18, Պոլիս [illegible], Ղալաթիա փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց քով, Պոլսոյ Կամարջըլը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Զանձիւք, բրիտանական դեղարանը և Իզմիր, [illegible], Մեծ Փողոց Բերա, 433։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԺԻՒՏ ԻՒՂ

Իփօֆոսֆիթ տը շոլ է սոտայով

Պատրաստուած [illegible] ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ Իբրօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՊԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոնտոսի գիծ կանոնաւորապէս Բաթում

«Մինկրէլի» շոգենաւը օգոս. 2/14ին երեկոյեան ժամ 5ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Անաթօլի» շոգենաւը, օգոստ 3/15ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութեան

Նաւուղիէշի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԷԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամեն երկու շաբաթ կը բանին Լիվէրփուլ և [illegible] գիծը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2148	Թրինիտատ	899
Քետար	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատտիս խան, Թիւ 40
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է , 35.000.000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան.

COMP^{ie} RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 26/7 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին ետ միջօրէի։
Գշ. 27/8 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով։
Դշ. 28/9 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 28/9 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ [illegible], առաւօտեան ժամն 11ին։
Եշ. 29/10 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 9ին յետ միջօրէի։

Ծնթ.—. Յուլիս 27/8, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թրիէսթի [illegible], և Բօր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։

605

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

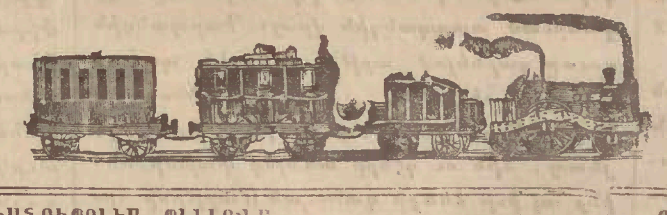

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Արեւ. Ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուս. Ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 62 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 124 [illegible] ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 123 [illegible] ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 131 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 61 Ամ. օր ԱԲԳ	Կուս. Ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր ԱԲԳ	Արեւ. Ճեպ. Թ. [illegible] Դշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մէ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այսթեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չեքմէճէ			7 07		
		8 29			Սբարթա—գուլէ			6 22		
	9 53	9 05			Հատըմգէօյ			5 56	6 58	
		9 43			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապագճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չերքեզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չերքեզքէօյ ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 56	1 41			Չորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քեօրէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Քավլը—քէօյ			9 40		
	3 58	6 05			Ուզուն—Քէօփրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 31	8 09
		7 12			Ուըլի			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառըքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա փաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 33		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 53		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.				8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաբաքլը	10 50			6 39	8 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Աթանիմաք	9 58			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Փիլիպէ ժմ.	8 25			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.	6 00			4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելօվա մկ.				4 01	12 44
8 20	4 29				Սօֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պելկրատ				0 55	37
9 40	1 20				Պուտապէշթ					3
3 16	7 20				Վիեննա մկ.				30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒԲ—ՍԻՖՋԷ

Կոմպ. Խառն Թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կոմպ. Խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոմպ. Խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կոմպ. Խառն Թիւ [illegible] ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թոփսին ... մեկ.		9 41
6 21		Ամաթովօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 34
7 31		Կեօրկէլի		7 59
8 05		Միռովճէ		7 18
8 15		Սթրումնիցա		7 06
8 47		Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վ.էնից—կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօփրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիքօ		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒԲ (Պիւֆէ) ժամ.	2 20	2 41
	1 06	ԻՒՍՔԻՒԲ (Պիւֆէ) մեկ.		
	1 47	Աճալար	1 44	
	2 42	Գումանովա	1 07	
	3 15	Թապանօվցէ	12 29	
	3 43	Բրէշովա	12 04	
	3 56	Պուգաւովցէ	11 46	
	4 21	Պույիէնէվցէ	11 16	
	4 34	Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 35	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապէշթ	2 40	
	2	Վիեննա մեկ.	8 50	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒԲ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կոմպ. Խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոմպ. Խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էլէշան ... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վ.էռիզովից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՈՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուս. Խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 323 [illegible] ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. ԱԲԳ	Կուս. Խառն Թ. 324 Բշ. ԱԲԳ
9 15	1 40	մկ. Թըրնվ.-Սեմէնլի ժմ.	7 20	9 43
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռատնէ—Մահլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սլիւքիօ—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուս. Խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և Ուր. ԱԲԳ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. ԱԲԳ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժամ.	6 53
8 47	Ուըլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիթիքլի	2 31
1 21	Ֆէրէճէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ-Աղաճ մեկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւուան ժամը 5.59ի մէջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Իւսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Ջիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճաքարշ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը
Պելօվայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլսէ Փիլիպէ Պելօվայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ